

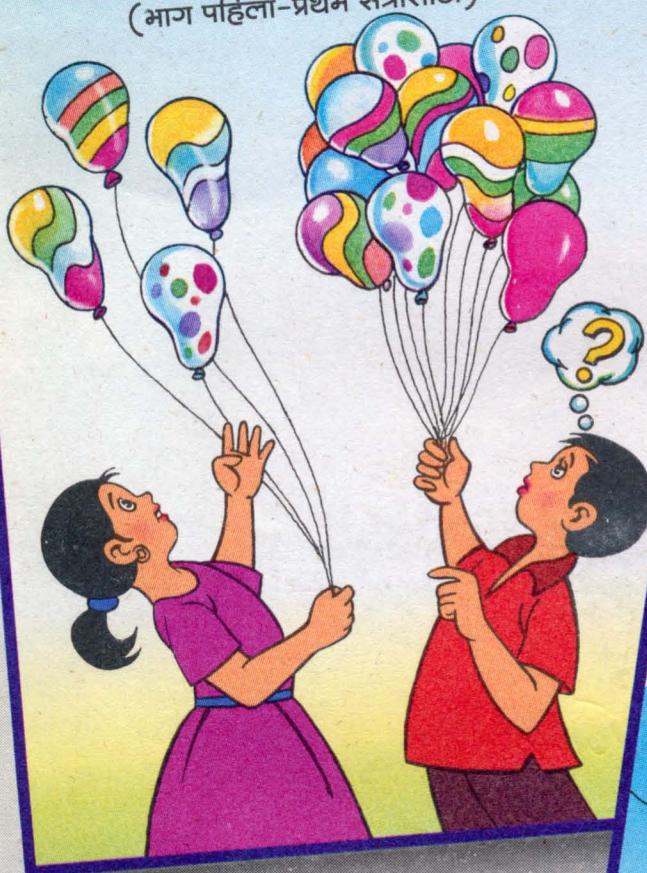
स्वाध्यायपुस्तिका

गणित इयत्ता पहिली

गणित

इयत्ता पहिली

(भाग पहिला-प्रथम सत्रासाठी)

गणित

इयत्ता पहिली
(भाग दुसरा-द्वितीय सत्रासाठी)

TEXTBOOK
MAH

G019264

THE LIBRARY

M. S. BUREAU
OF
TEXT BOOKS
PUNE

स्वाध्यायपुस्तिका

G00019264

गणित इयत्ता पहिली

19264

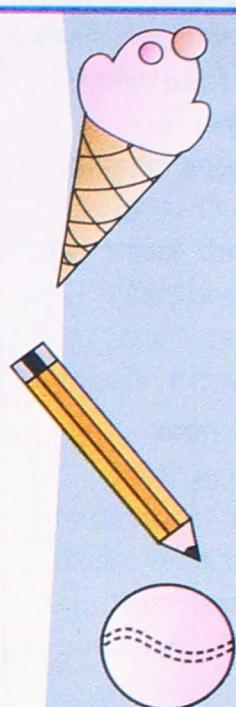
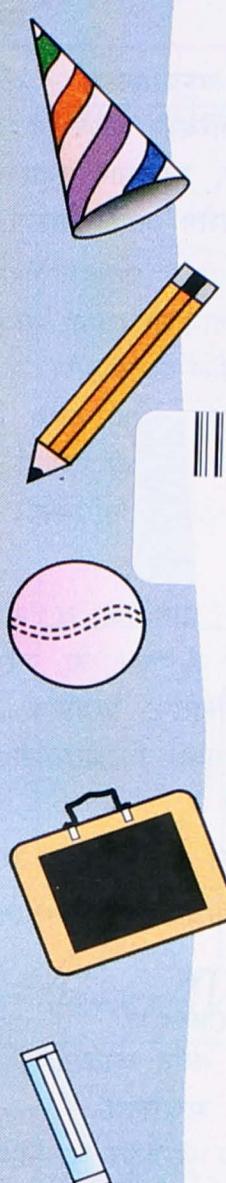
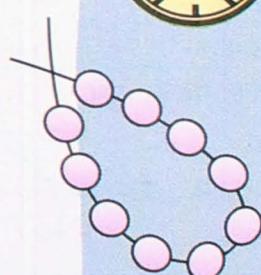
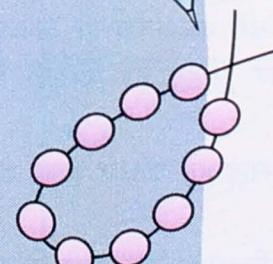
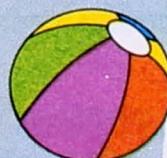
नाव : _____

शाळा : _____

तुकडी : _____

महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व अभ्यासक्रम संशोधन मंडळ,
पुणे - ४११ ००४.

प्रथमावृत्ती : २००७
पाचवे पुनर्मुद्रण : २०१२

गणित विषय समिती
(निर्मिति) :

डॉ. हेमलता पारसनीस
प्रा. र. गो. साखेरे
डॉ. जयश्री विलास अंत्रे
सौ. अलका साठे
श्री. वसंत शेवाळे
(सदस्य सचिव)

लेखन सहाय्य :
सौ. संगिता शिरोडे
श्री. एस. ई. सदाकाळे
सौ. गिरिजा वी. जोशी
श्री. वीरेश्वर जोशी
श्री. प्रदीप गोडसे
श्री. विनोद साळुके

मुख्यपृष्ठ व सजावट :
श्री. आनंद मांडे
श्री. संदीप कोळी

प्रमुख संयोजक :
श्री. वसंत शेवाळे
विशेषाधिकारी गणित

संयोजक सहायक :
उज्ज्वला गोडबोले
विषय सहायक गणित

निर्मिती :
श्री संजय कांबळे
निर्मिती अधिकारी
श्री. प्रशांत हरण
निर्मिती सहायक

अक्षरसंजूलणी :
मुद्रा विभाग
पाठ्यपुस्तक मंडळ, पुणे.

कागद :
७० जी.एस.एम., क्रीमवोळ

मुद्रणादेश :
न/टेक/२०१२-१३ (२.००)

मुद्रक :
मनूजा प्रिंटपैक प्रा० लि०,
जालन्थर।

प्रकाशक :
श्री. विवेक गोसावी, नियंत्रक
पाठ्यपुस्तक निर्मिती मंडळ,
प्रभादेवी, मुंबई ४०० ०२५.

© महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व अभ्यासक्रम संशोधन मंडळ, पुणे ४११ ००४.

प्रस्तावना

राष्ट्रीय शैक्षणिक आराखडा २००५ तसेच प्राथमिक शिक्षण अभ्यासक्रम २००४ मध्ये स्वयंअध्ययनावर भर देण्यात आलेला आहे. प्रचलित पाठ्यपुस्तकांचे स्वयंअध्ययन करणे विद्यार्थ्यांना सहज शक्य व्हावे, या हेतूने स्वाध्यायपुस्तिकांची निर्मिती करण्याचे ठरले. त्यानुसार तयार केलेली इयत्ता पहिलीची ही स्वाध्यायपुस्तिका आपल्या हाती देताना आम्हांला विशेष आनंद वाटतो.

स्वाध्यायपुस्तिकांचे स्वरूप कार्यपुस्तिकेप्रमाणे आहे. पुस्तिकेचा आकार पाठ्यपुस्तकापेक्षा मोठा आहे. उदाहरणे सोडवण्यासाठी प्रत्येक प्रश्नानंतर पुरेशी जागा ठेवली आहे. प्रश्नांची रचना 'सोप्याकडून कठीणाकडे' करण्यात आली आहे, असे केल्यामुळे सामान्य विद्यार्थी देखील स्वप्रयत्नाने नाउमेद न होता प्रश्न सोडवू शकेल. इयत्ता पहिलीच्या या पुस्तिकेत रंजकता वाढवण्याकरता भरपूर चित्रांचा समावेश केला आहे. या पुस्तिकेत आवश्यक तेथे रेखीव आकृत्या, सारण्या इत्यादी देण्यात आल्या आहेत. विद्यार्थ्यांनी स्वाध्याय नियमितपणे सोडवावे यासाठी शिक्षकांनी स्थानिक परिस्थिती लक्षात घेऊन उपाययोजना करावी.

गणित विषय समितीमधील निर्मित सदस्यांच्या मार्गदर्शनाखाली प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षकांनी या स्वाध्यायपुस्तिका परिश्रमपूर्वक तयार केल्या आहेत. या कामी श्री. एन. के. जरग यांचे सहकार्य मंडळास मिळाले आहे. मंडळ या सर्वांचे आभारी आहे. महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषदेमार्फत 'सर्व शिक्षा अभियान' अंतर्गत सदर स्वाध्यायपुस्तिका लाभार्थी विद्यार्थ्यांना मोफत उपलब्ध करून देण्यात येत आहेत.

विद्यार्थी, शिक्षक व पालक या स्वाध्यायपुस्तिकेचे स्वागत करतील अशी आशा आहे.

या पुस्तिकेचा वापर करताना काही अडचणी जाणवल्यास त्यासंबंधी सूचना व अभिप्राय अवश्य कळवावेत.

मिळाले

(डॉ. वसंत काळपांडे)

संचालक

महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व
अभ्यासक्रम संशोधन मंडळ, पुणे.

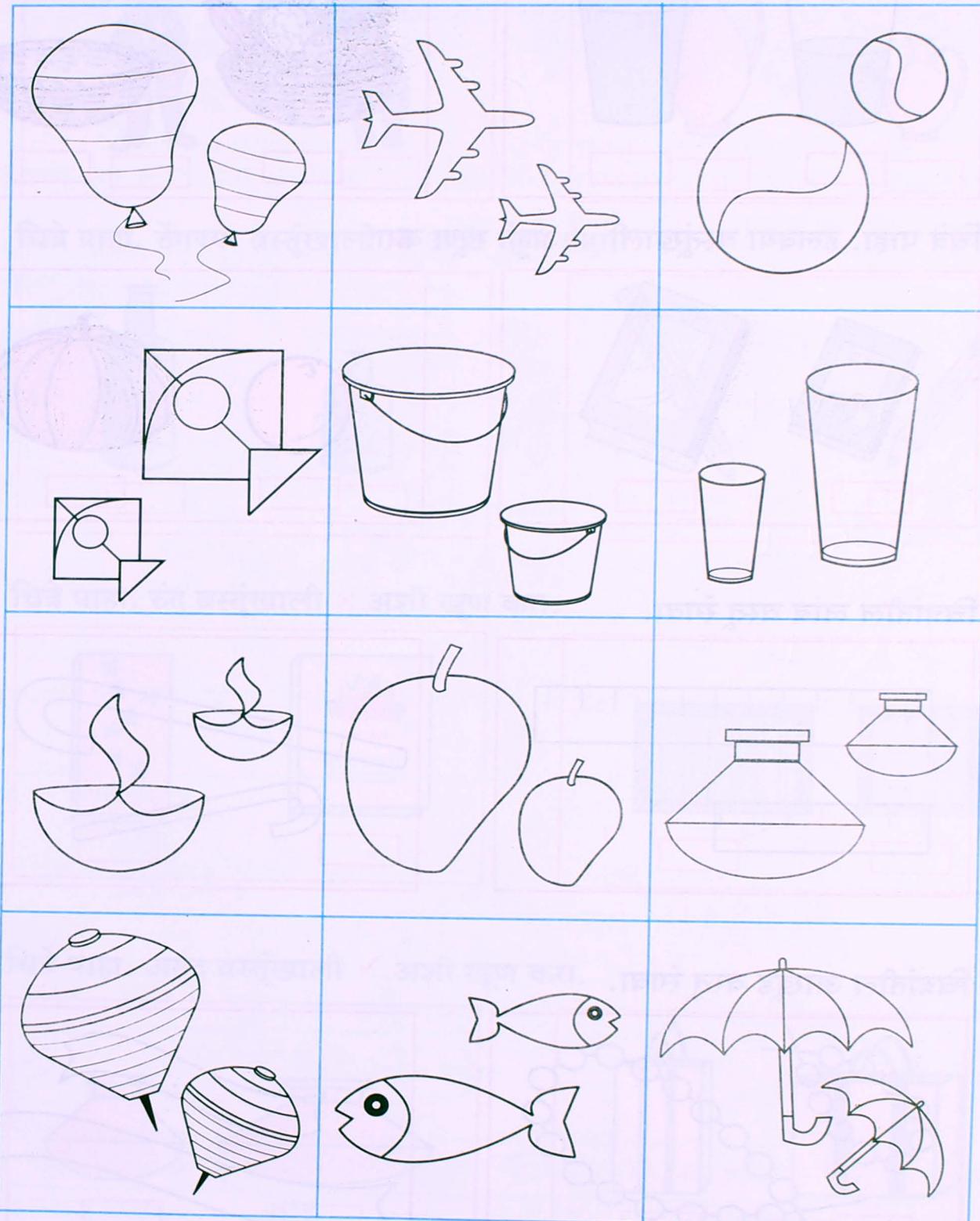
शिक्षकांशी हितगुज

- विद्यार्थ्यांना नियमित अभ्यास करण्याची सवय लागावी या हेतूसे ही स्वाध्याय पुस्तिका तयार केली आहे.
- पाठ्यपुस्तकातील विषयांश शिक्षणानंतर विद्यार्थ्यांनी स्वाध्यायातील प्रश्न घरी सोडवावेत ही अपेक्षा आहे.
- शैक्षणिक वर्षात हे सर्व स्वाध्याय प्रत्येक विद्यार्थ्यांनी वर्षभर नियमितपणे सोडवावेत यासाठी नियोजन करावे. विद्यार्थ्यांची मर्यादित वाचनक्षमता लक्षात घेऊन मार्गदर्शन करावे.
- गणिताच्या तासिकेतील सुरुवातीच्या काही मिनिटात सर्वांनी स्वाध्याय सोडवले आहेत काय हे वर्गात फिरून पहावे.
- प्रत्येक दिवशी दिलेल्या स्वाध्यायातील प्रश्नांची उत्तरे वर्गात सांगा. विद्यार्थ्यांनी चुका केल्यास न रागावता त्यांना चुका दाखवाव्यात आणि गरजेनुसार वैयक्तिक व सामुदायिक मार्गदर्शन करावे. विद्यार्थ्यांच्या ज्ञानाच्या पोकळ्या व गैरसमजुती वेळीच दुरुस्त केल्यास विद्यार्थ्यांची प्रगती चांगल्या प्रकारे होईल हे लक्षात घ्यावे.
- विद्यार्थी स्वाध्याय स्वप्रयत्नाने सोडवतील यादृष्टीने स्थानिक परिस्थितीनुसूप उपाययोजना करावी.
- विद्यार्थ्यांनी हे स्वाध्याय नियमितपणे सोडवल्यास त्यांची विषयातील अभिरूची निश्चित वाढेल. तुम्ही अध्यापनासाठी घेतलेले श्रम सत्कारणी लागतील, असे खात्रीने सांगता येईल.

स्वाध्याय 9

तुलनात्मक शब्द

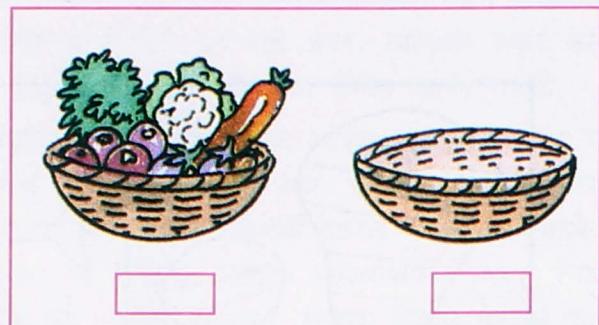
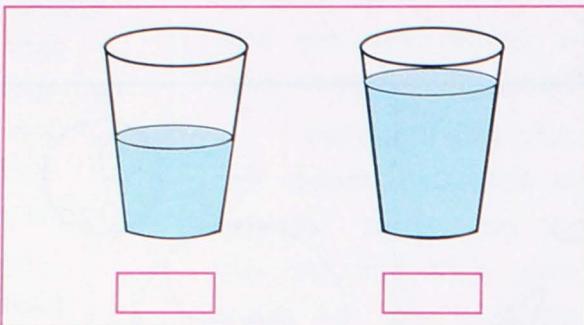
9. प्रत्येक चौकटीतील फक्त लहान चित्र रंगवा.

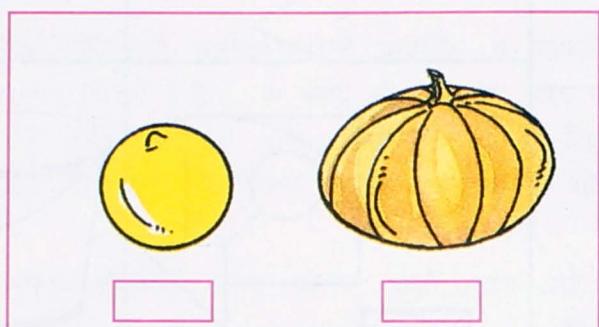
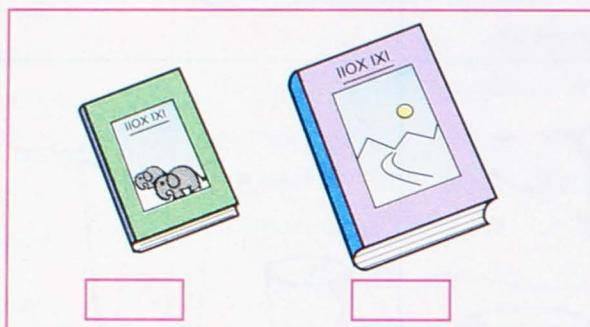
स्वाध्याय 2

तुलनात्मक शब्द

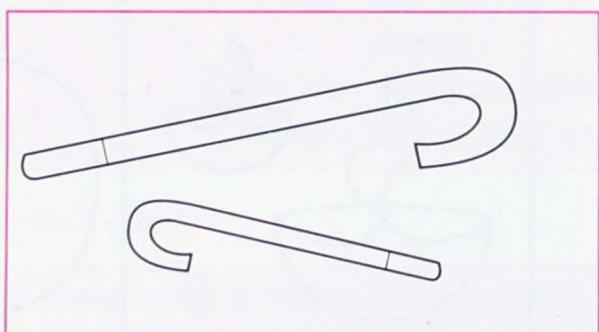
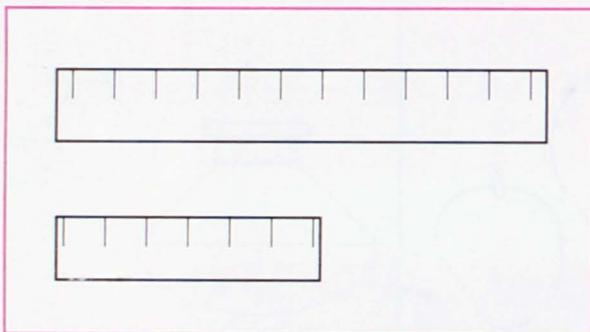
9. चित्रे पाहा. जड वस्तुंखाली ✓ अशी खूण करा.

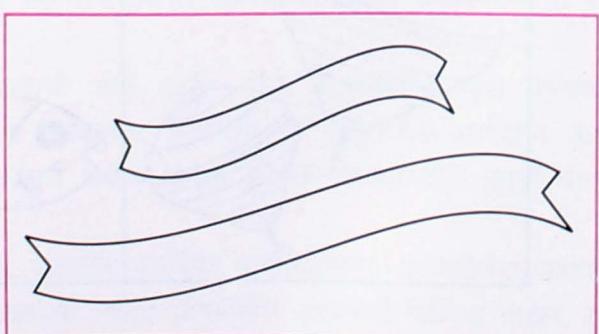
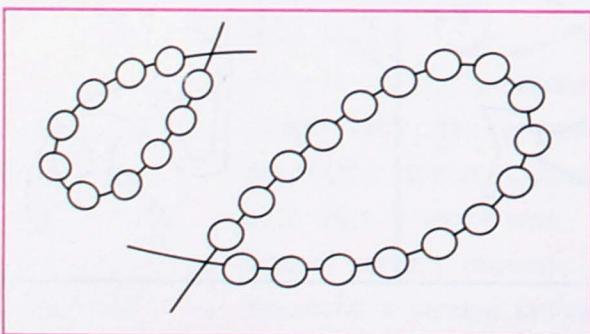
2. चित्रे पाहा. हलक्या वस्तुंखाली ✓ अशी खूण करा.

3. चित्रांतील लांब वस्तू रंगवा.

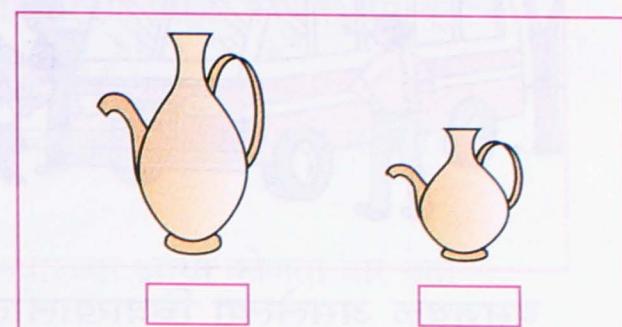
4. चित्रांतील आखूड वस्तू रंगवा.

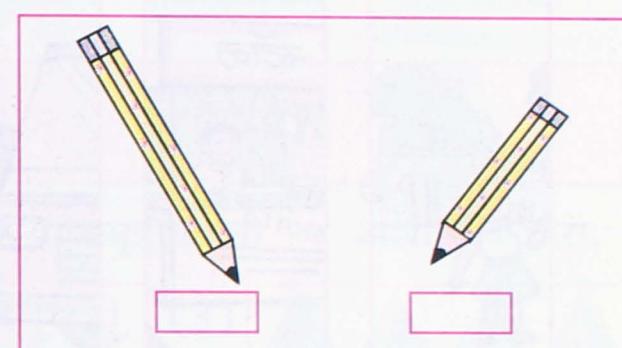
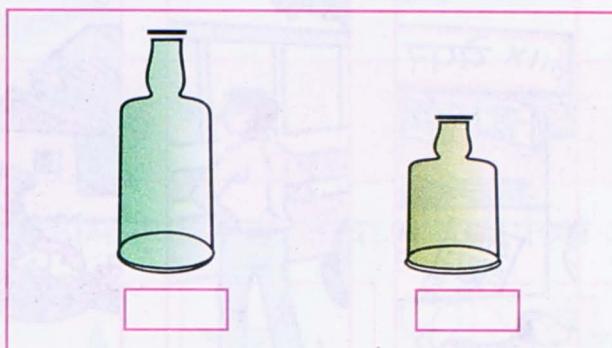
स्वाध्याय 3

तुलनात्मक शब्द

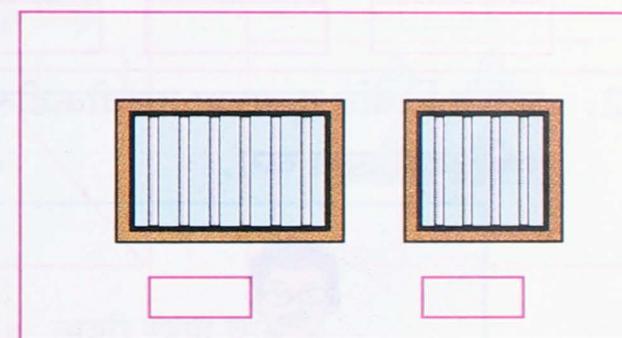
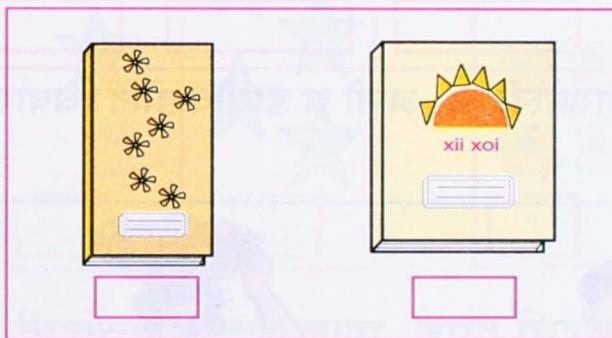
9. चित्रे पाहा व उंच वस्तूंखाली ✓ अशी खूण करा.

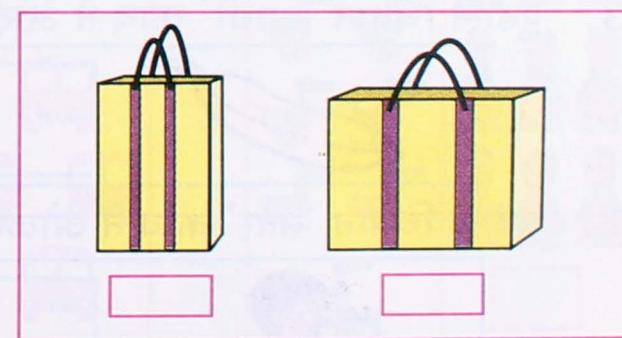
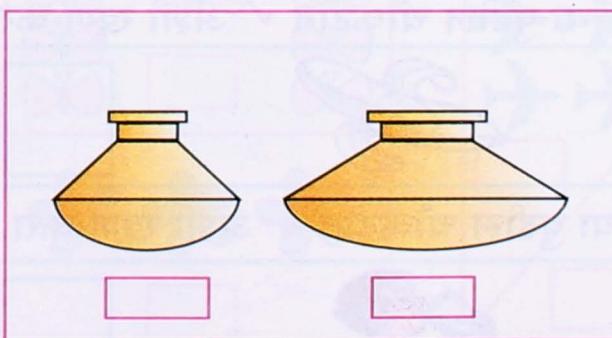
2. चित्रे पाहा. ठेंगण्या वस्तूंखाली ● अशी खूण करा.

3. चित्रे पाहा. रुंद वस्तूंखाली ✗ अशी खूण करा.

4. चित्रे पाहा. अरुंद वस्तूंखाली ✓ अशी खूण करा.

स्वाध्याय ४

तुलनात्मक शब्द

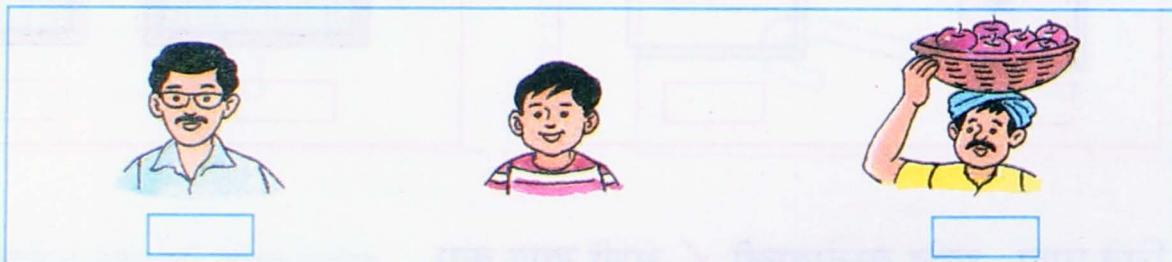
9.

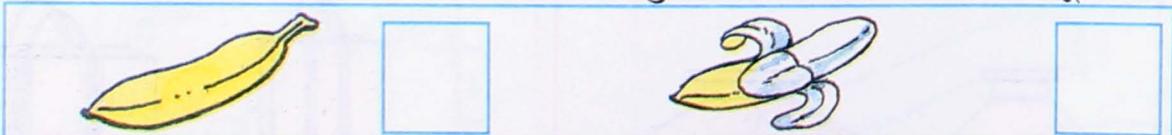
बसजवळ असलेल्या चित्राखालील चौकटीत • अशी व बसपासून दूर असलेल्या चित्राखालील चौकटीत •• अशी खूण करा.

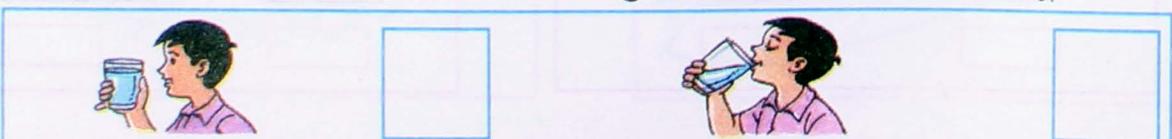
2. पुढील चित्रांत मुलाच्या उजवीकडील चित्राखाली • अशी व डावीकडील चित्राखाली •• अशी खूण करा.

3. पुढील चित्रात 'आधी' काय ते ओळखा. त्या पुढील चौकटीत ✓ अशी खूण करा.

4. पुढील चित्रात 'नंतर' काय ते ओळखा. त्या पुढील चौकटीत • अशी खूण करा.

स्वाध्याय ५

कालमापन-सप्ताहाचे वार

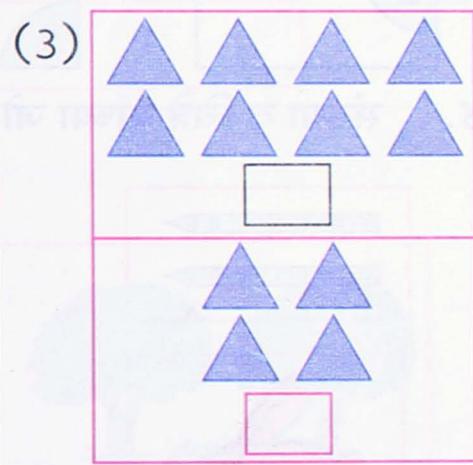
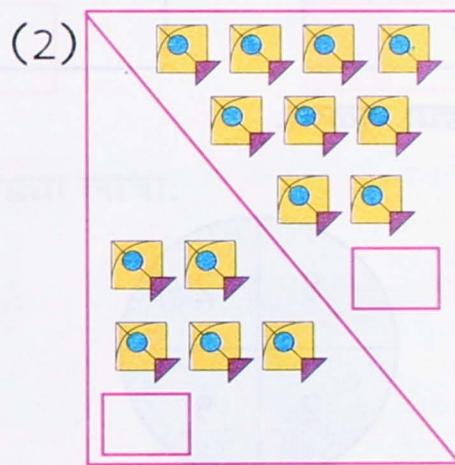
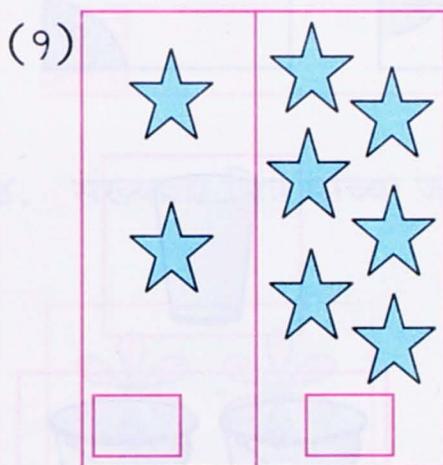
9. उत्तरे सांगा.

- रविवारनंतर कोणता वार येतो ?
- सोमवारच्या आधी कोणता वार येतो ?
- मंगळवारच्या आधी वार कोणता ?
- मंगळवारनंतर कोणता वार येतो ?
- बुधवारनंतर कोणता वार येतो ?
- गुरुवारच्या आधी कोणता वार येतो ?
- शुक्रवारच्या नंतरचा वार कोणता ?
- शनिवारच्या नंतरचा वार कोणता ?

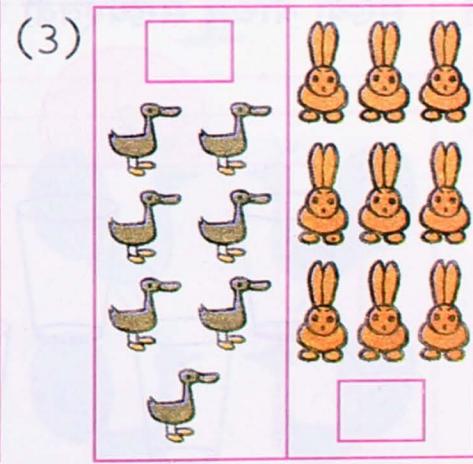
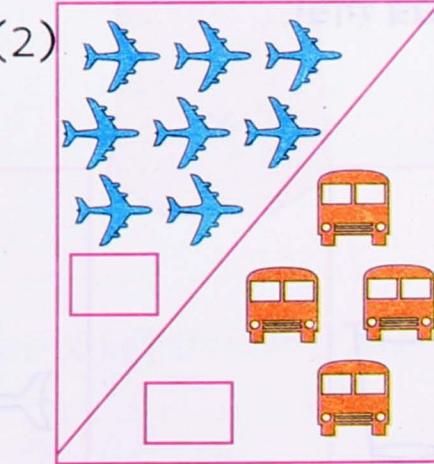
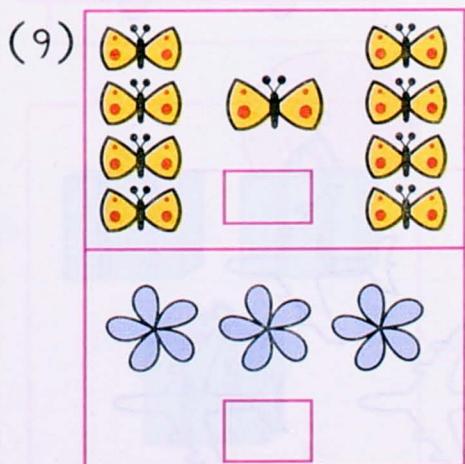
स्वाध्याय ६

कमी-जास्त

9. एकास एक जोडी लावा व कमी चित्रे असणाऱ्या समूहाखाली ● अशी खूण करा.

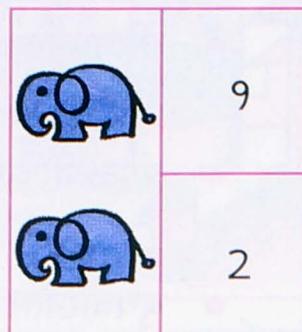
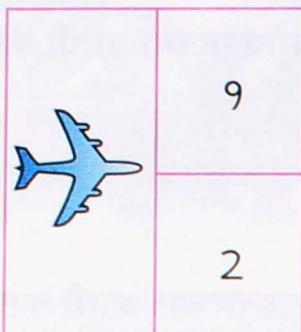
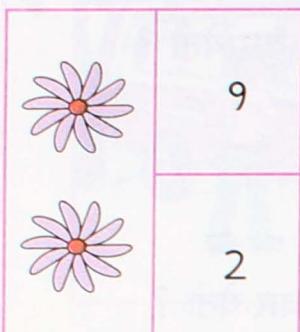
2. चित्रांच्या जोड्या लावा. जास्त चित्रांसमोर ● अशी खूण करा.

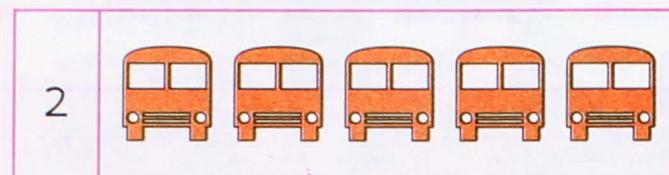
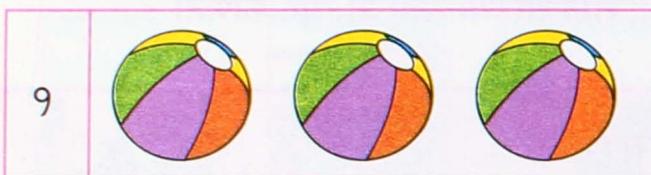
स्वाध्याय ७

९ व २ ची ओळख

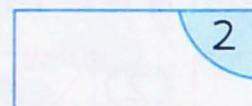
१. मोजा. योग्य संख्येभोवती ○ अशी खूण करा.

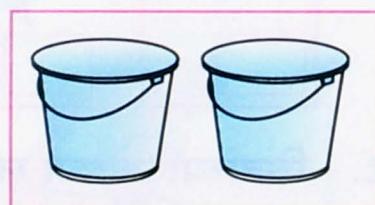
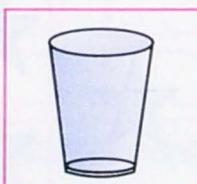
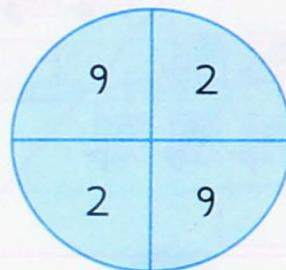
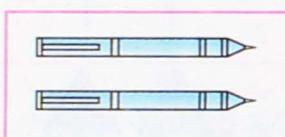
२. संख्या पाहा. जास्तीची चित्रे खोडा.

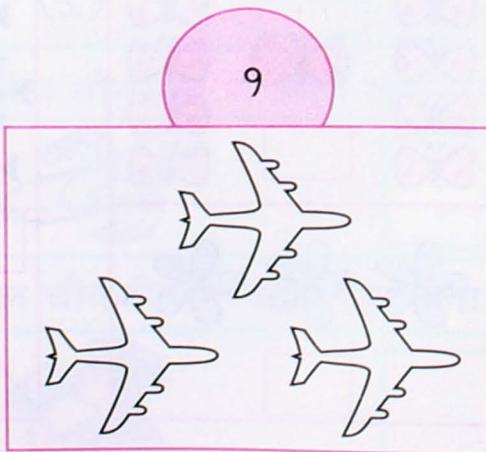
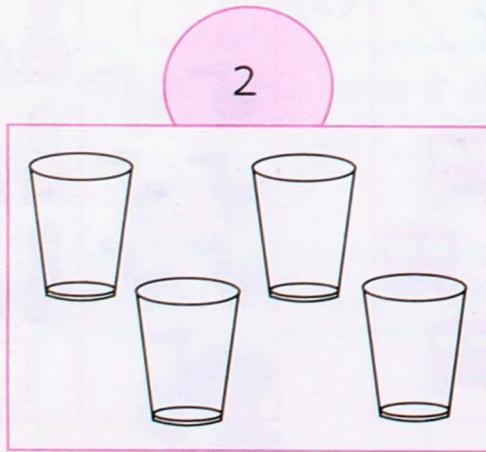
३. संख्या पाहा. संख्येएवढे ठिपके काढा.

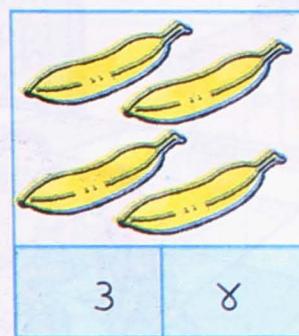
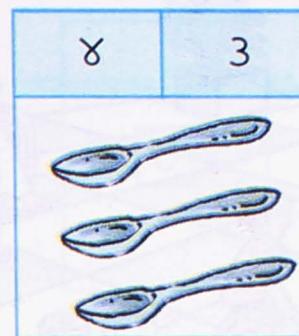
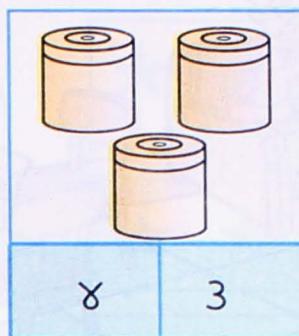
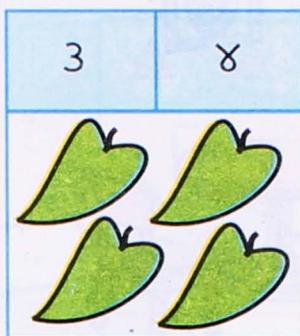
४. संख्या व चित्रे यांच्या जोड्या जुळवा.

५. संख्या वाचा. संख्येएवढी चित्रे संगवा.

१. चित्रे मोजा. संख्येभोवती ○ अशी खूण करा.

२. संख्या वाचा. संख्येएवढे ठिपके काढा.

3	
---	--

4	
---	--

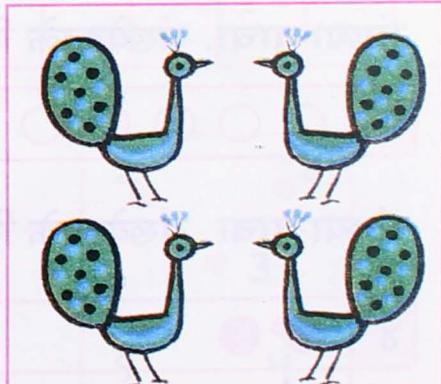
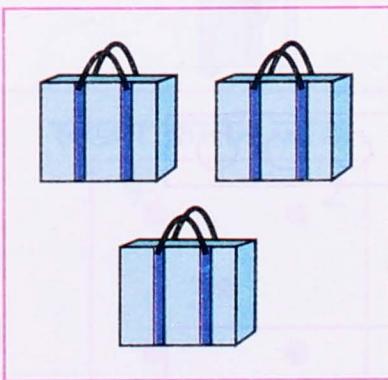
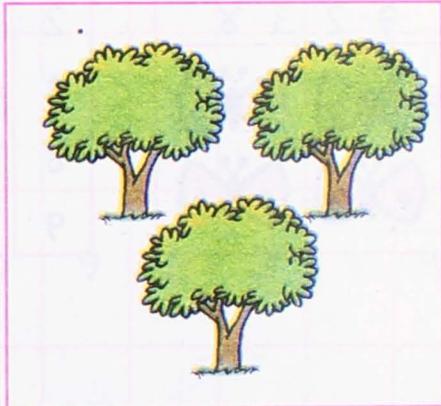
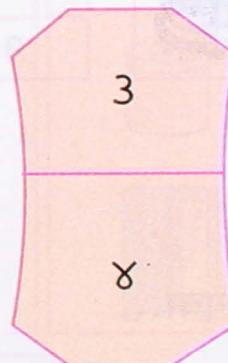
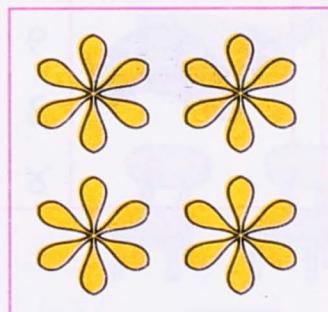

३. संख्या वाचा. संख्येएवढी चित्रे काढा.

4	
---	--

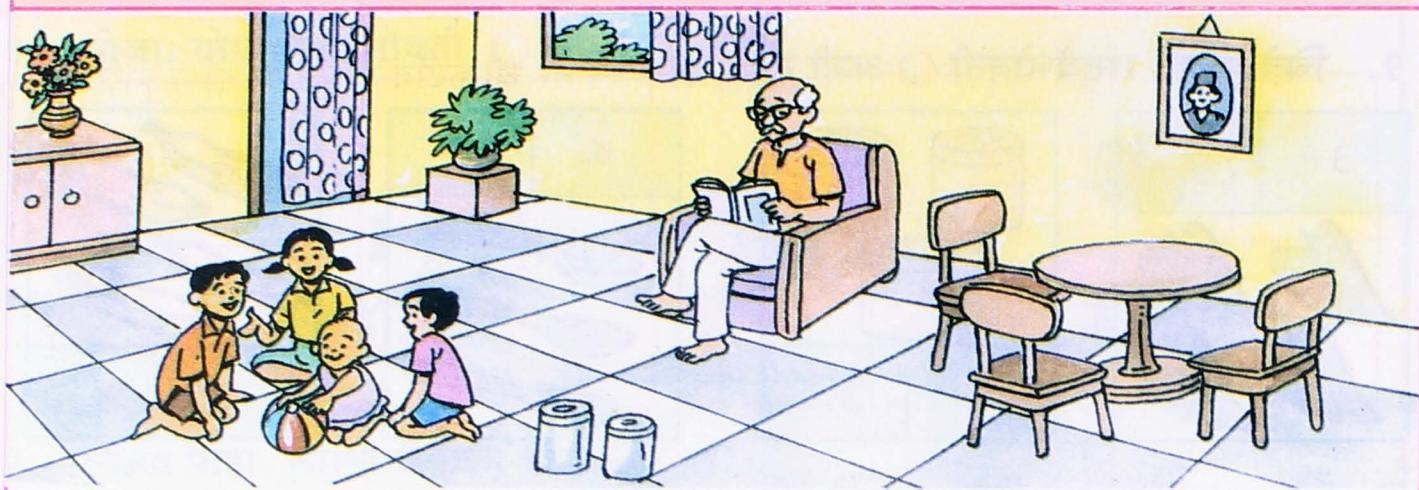
3	
---	--

४. संख्या व चित्रे यांच्या जोड्या लावा.

स्वाध्याय ९

९ ते ४ ची ओळख

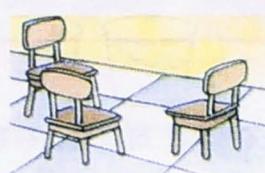

१. चित्रे मोजा. चौकटीत संख्या लिहा.

२. चित्रे मोजा. योग्य संख्येभोवती ○ अशी खूण करा.

9	2	3	4

2	
3	
4	
9	

9	8	3
2		

2
9
3
8

३. संख्या वाचा. संख्येइतके ठिपके रंगवा.

9	<input type="text"/>				
---	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

3	<input type="text"/>				
---	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

४. संख्या वाचा. संख्येइतके ठिपके होण्यासाठी ठिपके वाढवा.

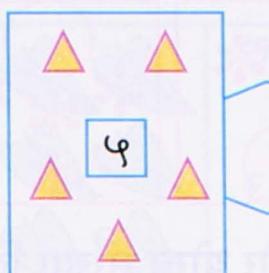
8	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
---	----------------------	----------------------	--

2	<input type="text"/>	
---	----------------------	--

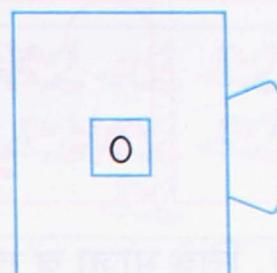
स्वाध्याय 90

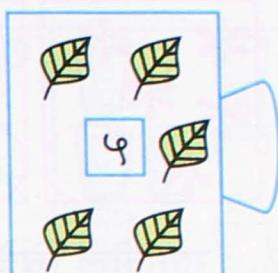
० व ५ ची ओळख

१. मध्यभागी लिहिलेल्या संख्येएवढी चित्रे असतील तर चौकटींत अशी खूण करा.

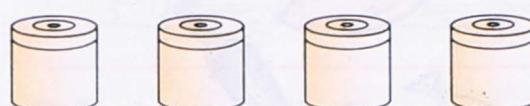

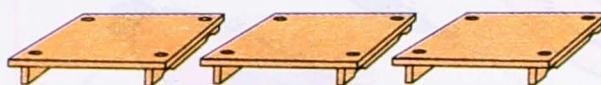
२. सुचवलेली चित्रे मोजा. चित्रांएवढ्या संख्येभोवती अशी खूण करा.

० ९ २ ३ ४ ५

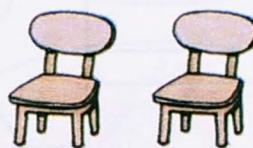
० ९ २ ३ ४ ५

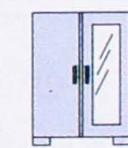
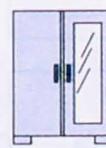
० ९ २ ३ ४ ५

० ९ २ ३ ४ ५

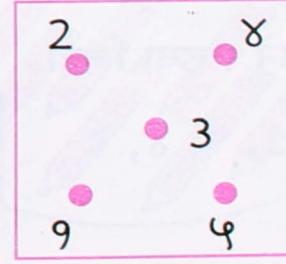
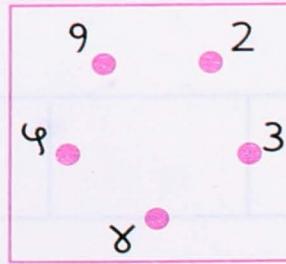
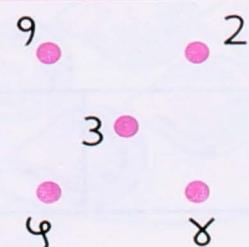

० ९ २ ३ ४ ५

० ९ २ ३ ४ ५

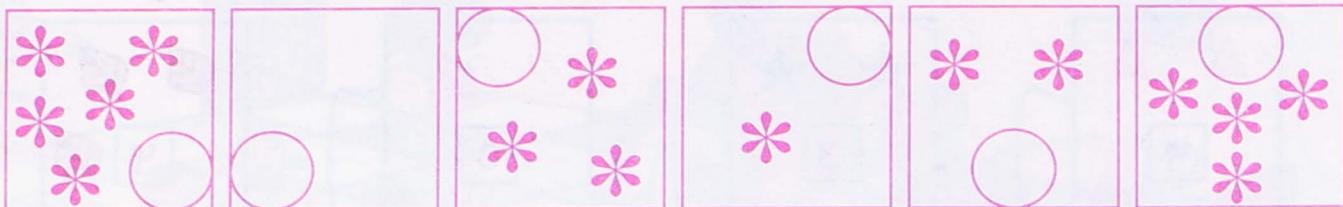
३. संख्या क्रमाने जोडा.

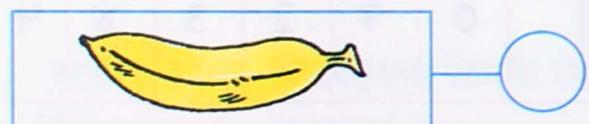
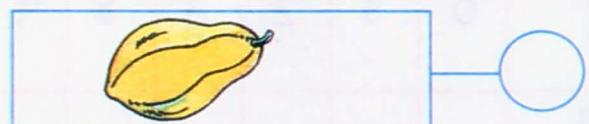
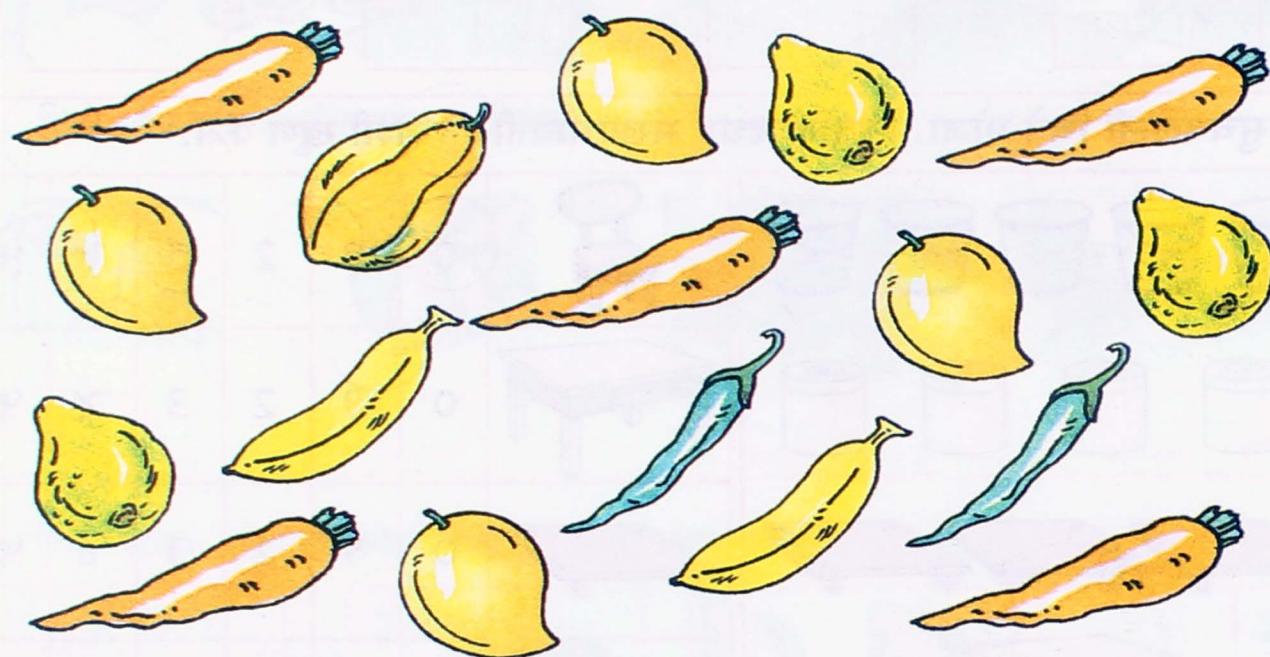
स्वाध्याय ७७

संख्यालेखन

१. चित्रे मोजा. वर्तुळात योग्य संख्या लिहा.

२. खालील चित्रे पाहा. चित्रे मोजा व खाली दाखवलेल्या चित्रांसमोर योग्य संख्या लिहा.

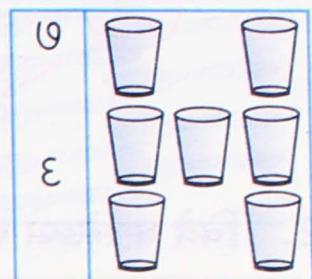
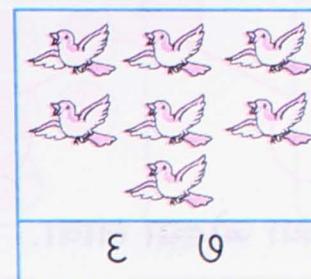
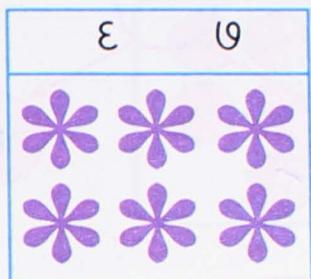
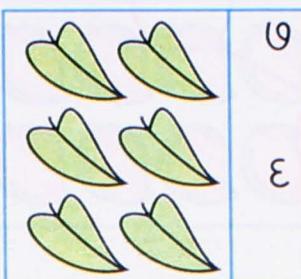

३. क्रमाने संख्या लिहा.

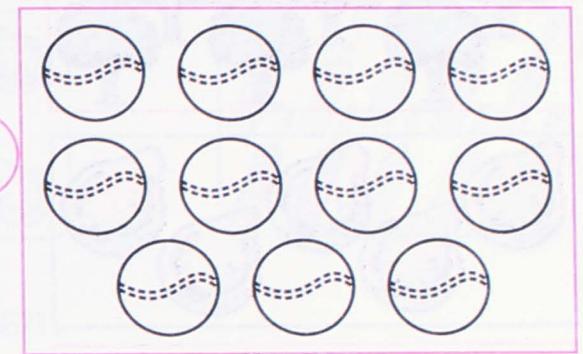
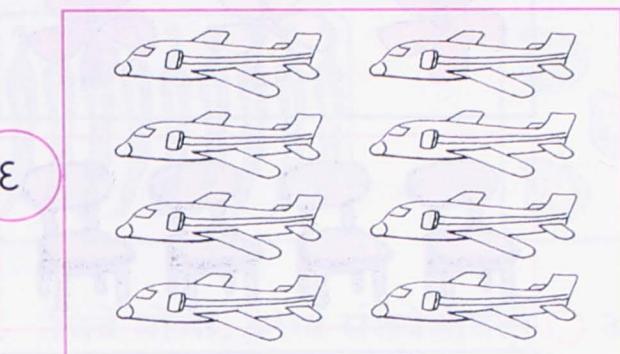
२, ३, ५, ४, ९

☐				
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

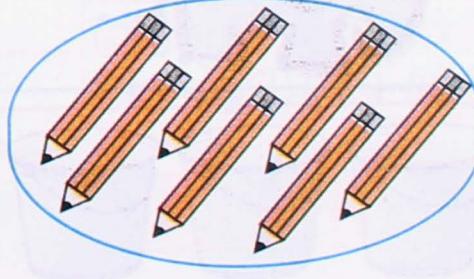
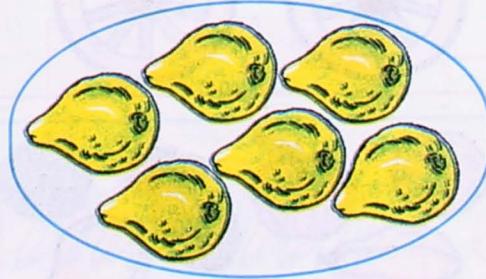
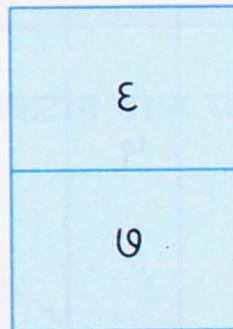
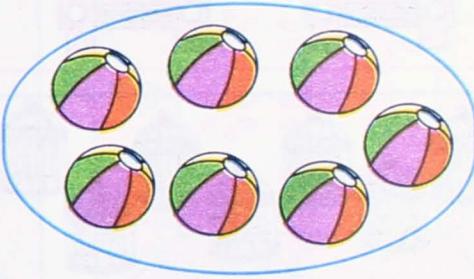
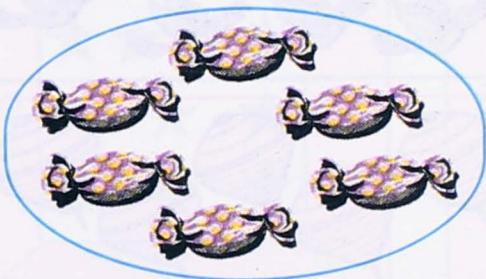
9. चित्रे मोजा. योग्य संख्येभोवती ○ अशी खूण करा.

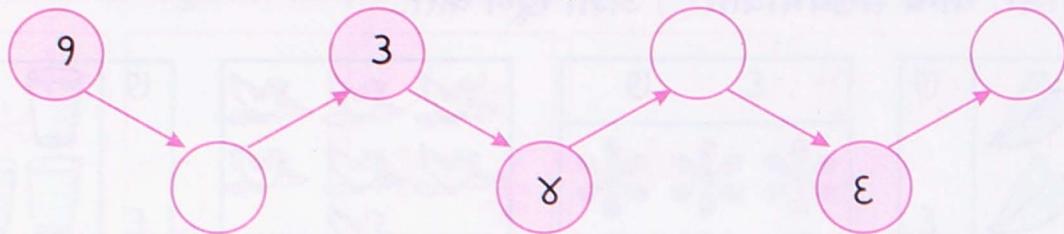
2. संख्या वाचा. संख्येएवढी चित्रे रंगवा.

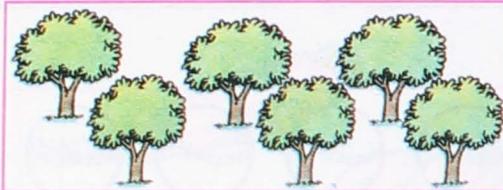
3. चित्रे मोजा. संख्येशी जोडी जुळवा.

१. रिकाम्या जागी क्रमाने येणारी संख्या लिहा.

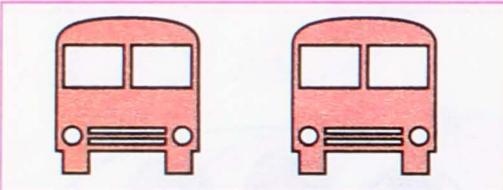
२. चित्रे व संख्या यांच्या जोड्या लावा.

९

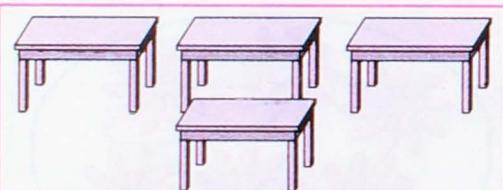
२

३

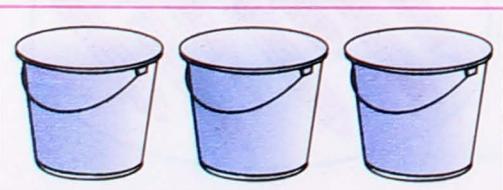
४

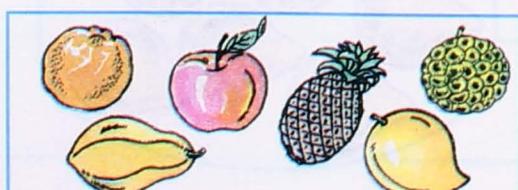
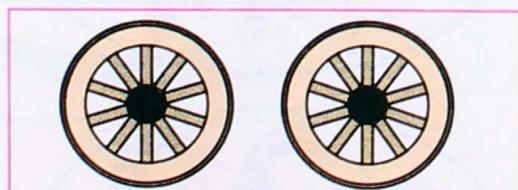
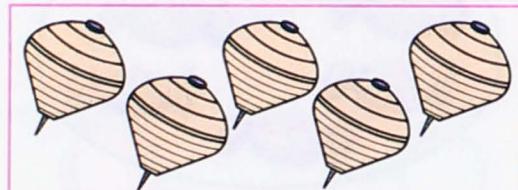
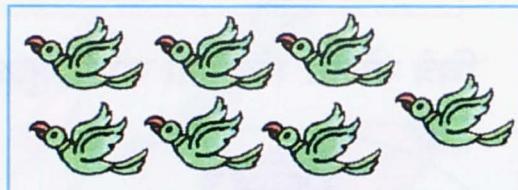
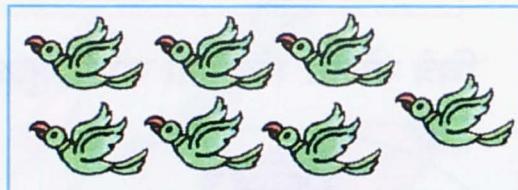
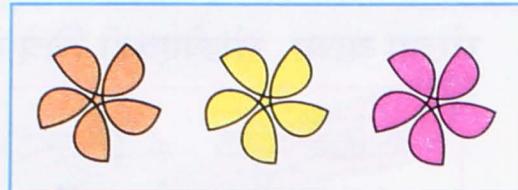
५

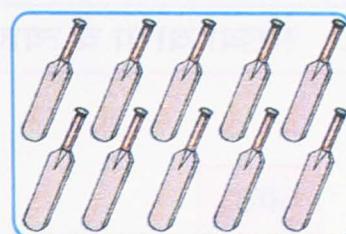
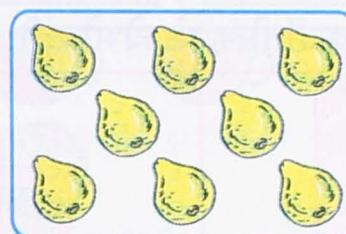
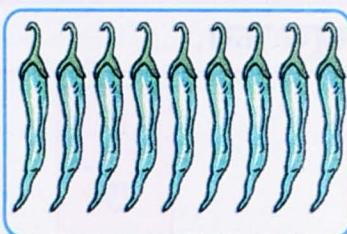
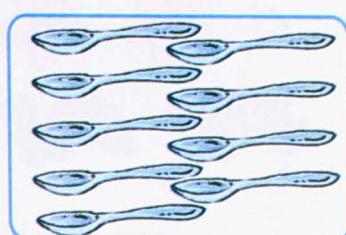
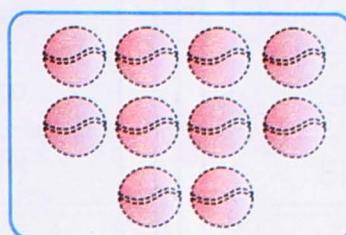
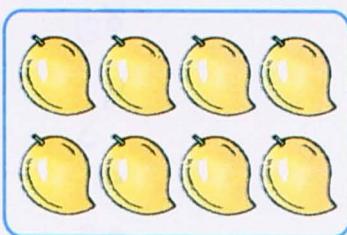
६

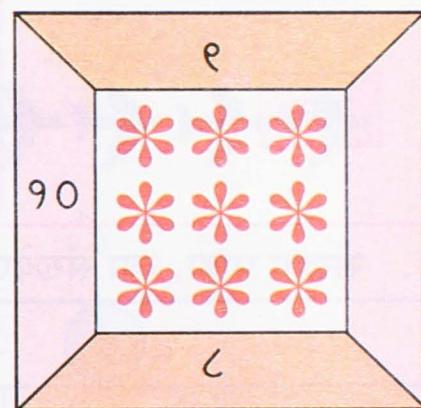
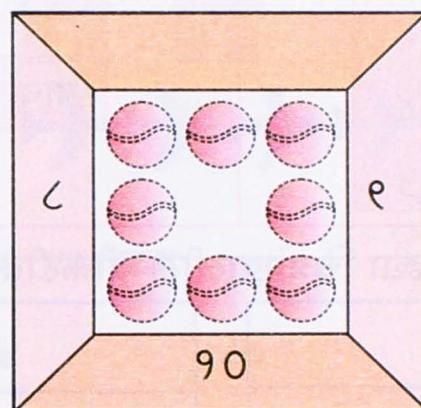
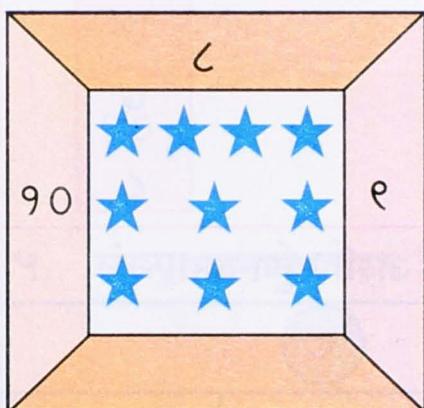
७

१. चित्रे मोजा. समान संख्या असलेल्या चित्रांच्या जोड्या लावा.

२. चित्रे मोजा. योग्य संख्येभोवती ○ अशी खूण करा.

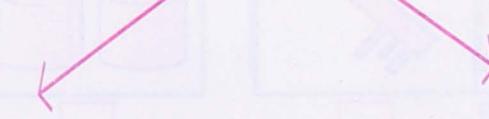

३. चित्रे मोजा. जोडी लावलेल्या चौकटीत योग्य संख्येस ○ अशी खूण करा.

८	९	९०
---	---	----

९	८	९०
---	---	----

९०	९	८
----	---	---

स्वाध्याय १५

संख्यानाम ओळख

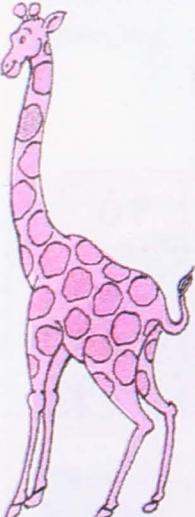
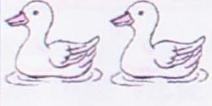
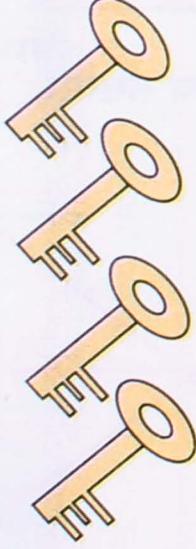
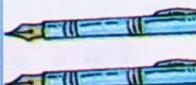
१. संख्या व संख्यानाम यांच्या जोड्या जुळवा.

८	दहा	४
७	नऊ	५
६	आठ	२
९	सात	९
१०	सहा	३

२. संख्या वाचा व त्यापुढील चौकटींतील संख्येभोवती ○ अशी खूण करा.

आठ	८ ६ ७	सहा	३ ७ ६
चार	२ ४ ३	पाच	७ ५ ८

३. संख्या पाहा. त्या संख्येएवढ्या चिनांखालील चौकटीत ✓ अशी खूण करा.

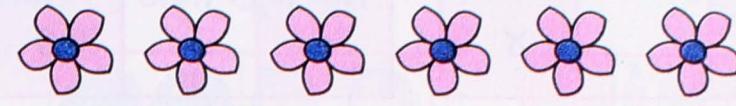
८			९		
	   		 	 	
☐	☐	☐	☐	☐	☐

४. संख्या व चित्रे यांच्या जोड्या लावा.

५

७

८

९

८

९

२

८

३

९०

५. संख्या क्रमाने जोडून चित्र तयार करा.

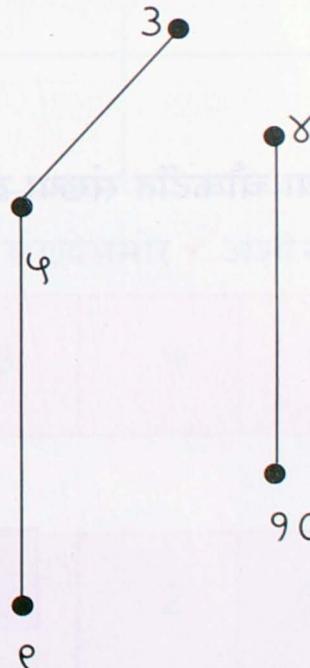
९

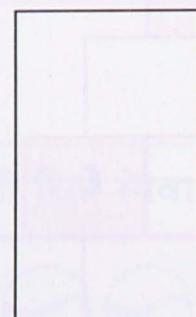
२

३

६

८

स्वाध्याय १६

मागची, पुढची व मधली संख्या

१. रिकाम्या जागी योग्य संख्या लिहा.

२			४
---	--	--	---

	८			९०
--	---	--	--	----

५				७
---	--	--	--	---

		४	
--	--	---	--

			८	
--	--	--	---	--

				६
--	--	--	--	---

२. मागची संख्या लिहा.

		८
--	--	---

			७
--	--	--	---

		५
--	--	---

		२
--	--	---

३. पुढच्या संख्या लिहा.

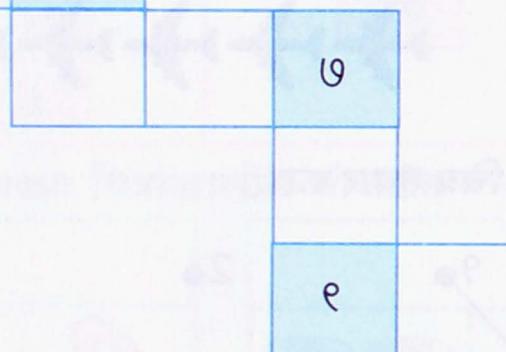
७	
---	--

६		
---	--	--

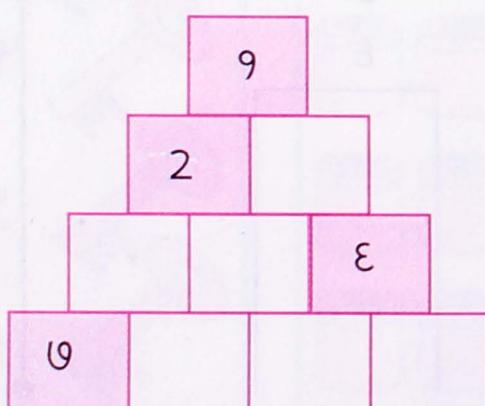
२			
---	--	--	--

४. रिकाम्या जागी योग्य संख्या लिहा.

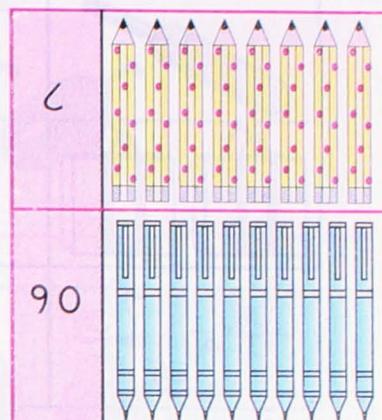
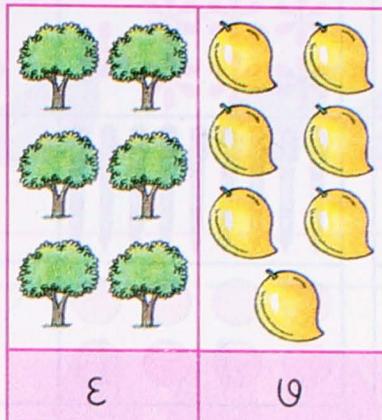
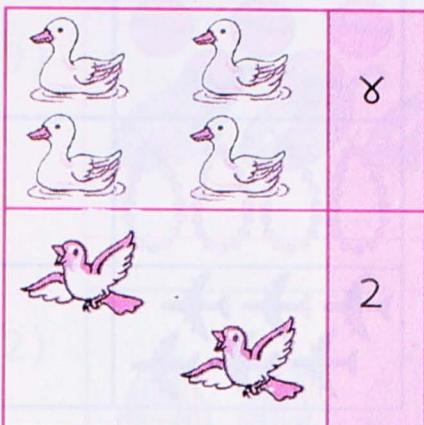
९	२			४
---	---	--	--	---

५. रिकाम्या चौकटीत संख्या क्रमाने लिहा.

१. चित्रे पाहा. मोजा. लहान संख्येस ○ अशी खूण करा.

२. दिलेल्या गटातील लहान व मोठी संख्या ओळखून योग्य जागी लिहा.

चित्रे	संख्या	लहान संख्या	मोठी संख्या
	४, २		
	५, ९		
	२, ५		
	३, ४		

३. संख्या वाचा. मोठ्या संख्येएवढी चित्रे काढा.

३, ५

५. मोठ्या संख्येसमोर ✓ अशी खूण करा.

३ ५ ९

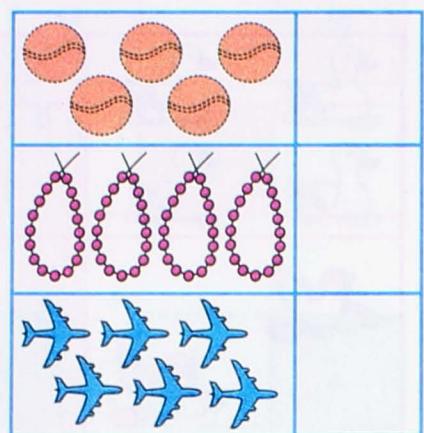
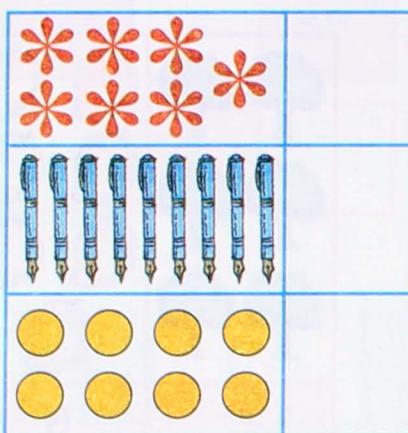
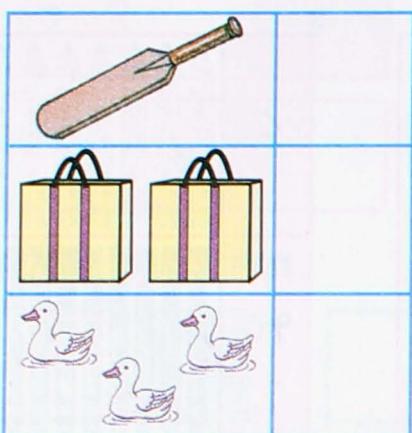
४. संख्या वाचा. लहान संख्येएवढी चित्रे रंगवा.

२, ४

४ २ ९

१. चित्रे मोजा. संख्या लिहा.

२. ९ ते ९ संख्या क्रमाने लिहा.

9								
---	--	--	--	--	--	--	--	--

३. संख्या वाचा. पुढील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

2	3	4	5	6
---	---	---	---	---

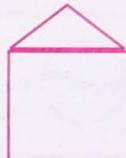
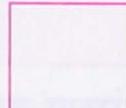
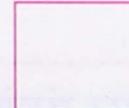
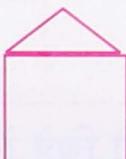
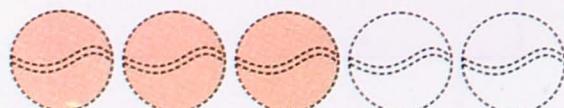
* सर्वात मोठ्या संख्येस अशी खूण करा.

* सर्वात लहान संख्येस अशी खूण करा.

* ३ पेक्षा लहान संख्या ओळखा व लिहा.

* ४ पेक्षा मोठ्या संख्या लिहा.

४. रंगवलेली चित्रे मोजा. रंगवलेल्या चित्रांची संख्या पहिल्या चौकटीत लिहा. त्यापेक्षा मोठ्या दोन संख्या पुढील चौकटींत लिहा.

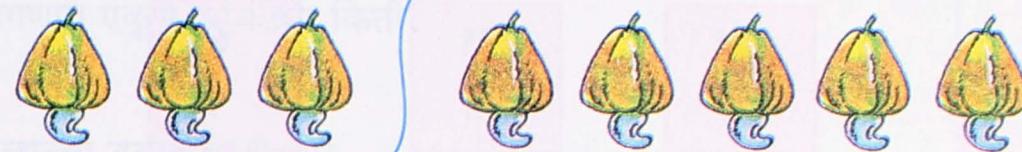
१. दोन्ही भागांतील वस्तू मोजा. एकूण वस्तूंच्या संख्येला अशी खूण करा.

(१)

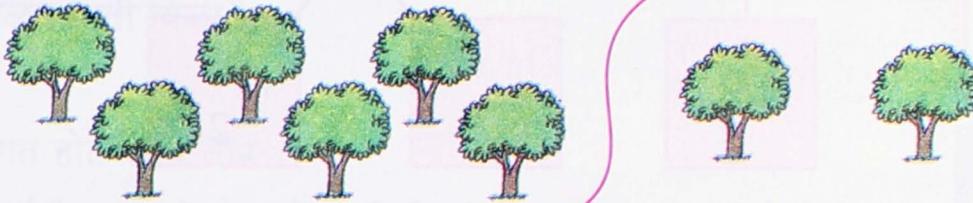
५
६
७

(२)

७
८
९

(३)

८
९
१०

(४)

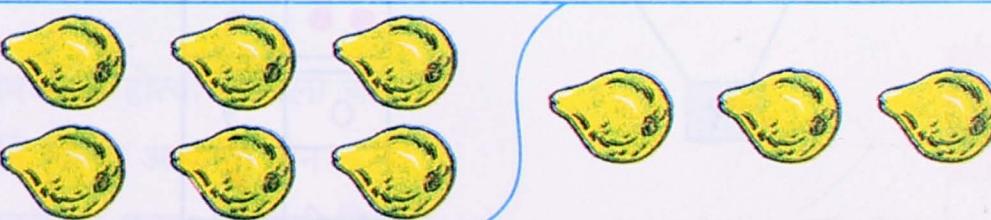
४
५
६

(५)

३
४
५

(६)

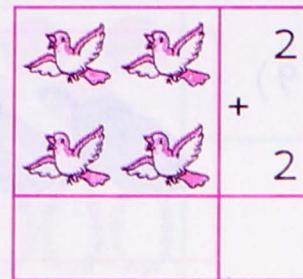
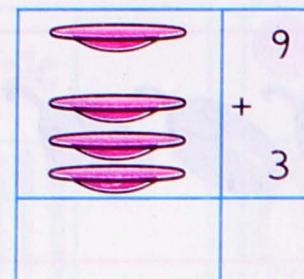
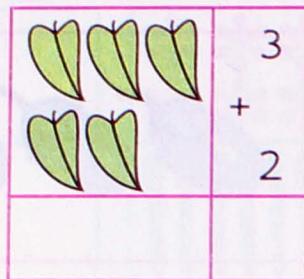
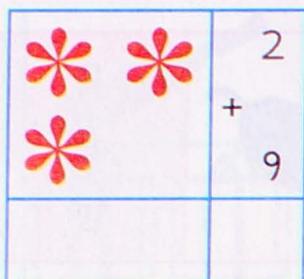

६
८
९

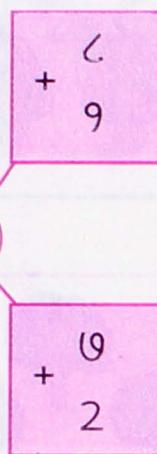
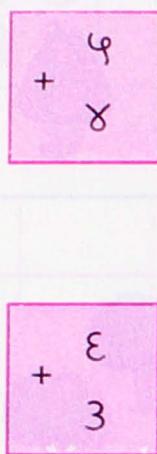
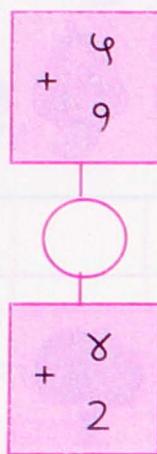
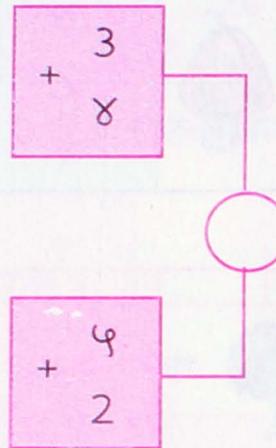
स्वाध्याय 20

बेरीज

9. चित्रे मोजा. बेरीज करा.

2. बेरीज करा.

3. प्रत्येक जोडीतील संख्यांची बेरीज करा. उत्तराशी जोडी लावा.

3	2

8

2	0

9	2

2

8	9

9	0

3

2	2

9	3

9

2	9

9	9

5

0	9

१. मोटारीत होती मुले दोन
रेहमानने बसवली मुले आणखी दोन
मोटारीत एकूण मुले किती?

$$\begin{array}{r}
 + \\
 2 \\
 2 \\
 \hline
 \end{array}$$

२. अंगणात आल्या कोंबड्या चार
आणखी आल्या कोंबड्या पाच
अंगणात एकूण कोंबड्या किती?

$$\begin{array}{r}
 + \\
 4 \\
 5 \\
 \hline
 \end{array}$$

३. कलाच्या डबीत मोती चार
सुमाने आणले आणखी तीन
मिळून मोती किती?

$$\begin{array}{r}
 + \\
 4 \\
 3 \\
 \hline
 \end{array}$$

४. घरात होते आंबे तीन
बाबांनी आणखी आणले पाच
एकूण आंबे किती?

$$\begin{array}{r}
 + \\
 3 \\
 5 \\
 \hline
 \end{array}$$

५. सोनूकडे होती पुस्तके तीन
तिला मिळाली आणखी दोन
एकूण पुस्तके किती?

$$\begin{array}{r}
 + \\
 3 \\
 2 \\
 \hline
 \end{array}$$

६. राजाकडे होत्या गोळ्या सहा
मित्राने दिल्या त्याला गोळ्या दोन
राजाकडे एकूण गोळ्या किती?

$$\begin{array}{r}
 + \\
 5 \\
 2 \\
 \hline
 \end{array}$$

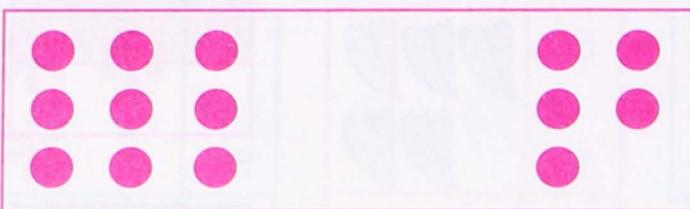
७. हसनजवळ होत्या पेन्सिली चार
मेरीने दिल्या आणखी दोन
हसनजवळ एकूण पेन्सिली किती?

$$\begin{array}{r}
 + \\
 8 \\
 2 \\
 \hline
 \end{array}$$

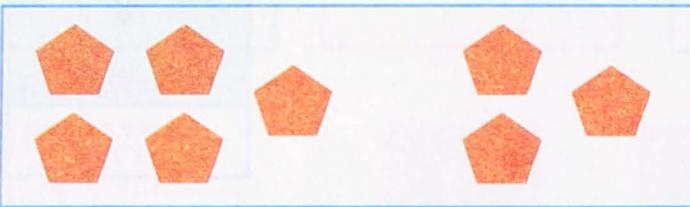
स्वाध्याय 22

वजाबाकी

9. डावीकडील चिन्हे पाहा. त्यांची उजवीकडील वजाबाकीशी जोडी लावा.

$$\begin{array}{r} 6 \\ - 4 \\ \hline 3 \end{array}$$

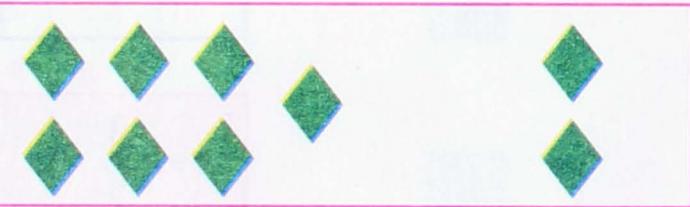
$$\begin{array}{r} 8 \\ - 8 \\ \hline 2 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9 \\ - 2 \\ \hline 4 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9 \\ - 3 \\ \hline 2 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9 \\ - 5 \\ \hline 4 \end{array}$$

2. वजाबाकी करण्यासाठी योग्य तेवढे ठिपके खोडा. वजाबाकी पूर्ण करा.

	$- 8$
	3

	$- 6$
	3

	$- 9$
	5

	$- 9$
	3

	$- 8$
	2

	$- 5$
	5

3. वजाबाकी करा.

$$\begin{array}{r} 9 \\ - 6 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5 \\ - 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7 \\ - 5 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9 \\ - 9 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \\ - 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9 \\ - 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \\ - 9 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9 \\ - 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7 \\ - 8 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \\ - 9 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7 \\ - 5 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9 \\ - 9 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3 \\ - 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5 \\ - 8 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9 \\ - 8 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9 \\ - 6 \\ \hline \end{array}$$

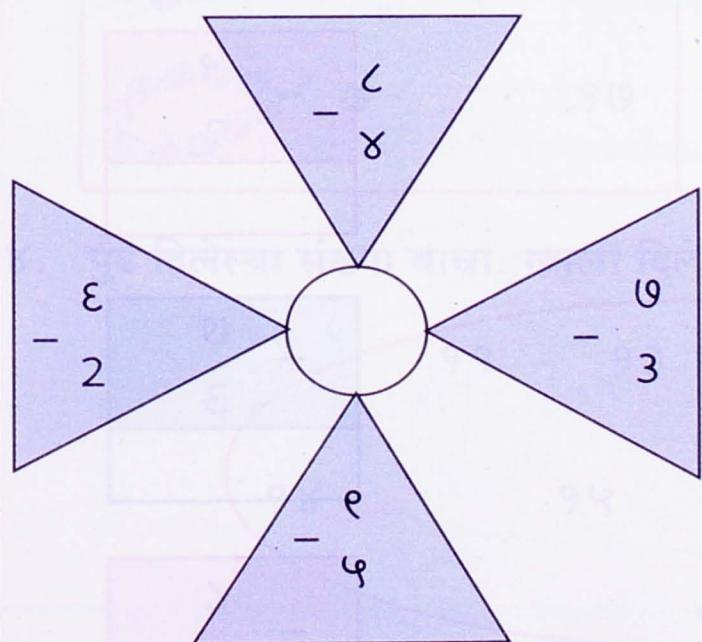
$$\begin{array}{r} 7 \\ - 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9 \\ - 5 \\ \hline \end{array}$$

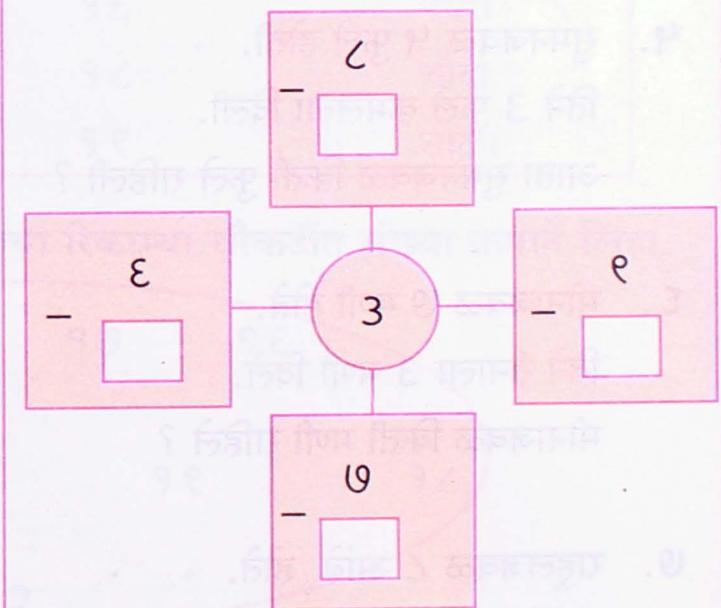
$$\begin{array}{r} 5 \\ - 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \\ - 8 \\ \hline \end{array}$$

4. उत्तर लिहा.

5. चौकटींत योग्य संख्या लिहा.

१. रमाकांतजवळ ६ पेरु होते.

रमाकांतने ४ पेरु चंद्रकांतला दिले,
तर रमाकांतजवळ किती पेरु राहिले ?

-	६
-	४

२. सूर्यकांतजवळ ९ केळी होती.

त्याने २ केळी माधुरीला दिली.
आता सूर्यकांतजवळ किती केळी राहिली ?

-	९
-	२

३. कमलजवळ ६ पेने होती.

९ पेन हरवले,
कमलजवळ किती पेने राहिली ?

-	६
-	९

४. अलीजवळ २ टोप्या होत्या.

त्याने ९ टोफी आबाला दिली,
तर अलीजवळ किती टोप्या राहिल्या ?

-	२
-	९

५. सुमनजवळ ५ फुले होती.

तिने ३ फुले कमलला दिली.
आता सुमनजवळ किती फुले राहिली ?

-	५
-	३

६. मीनाजवळ ७ मणी होते.

तिने रीनाला ३ मणी दिले.
मीनाजवळ किती मणी राहिले ?

-	७
-	३

७. राहुलजवळ ८ आंबे होते.

त्यापैकी ४ आंबे त्याने अजयला दिले.
राहुलजवळ किती आंबे राहिले ?

-	८
-	४

9. दशक-एकक पाहून संख्या लिहा.

दशक	एकक	संख्या	दशक	एकक	संख्या
	...	<input type="text"/>			<input type="text"/>
	<input type="text"/>			<input type="text"/>
	<input type="text"/>			<input type="text"/>

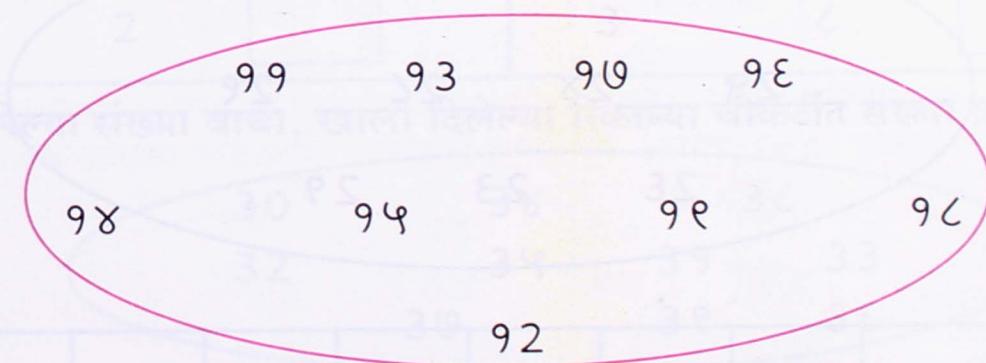
2. जोड्या लावा.

	99
	93
	95
	91

3. जोड्या लावा.

99	एकोणवीस
92	सतरा
90	अकरा
94	अठरा
96	तेरा
93	बारा
98	पंधरा
97	चौदा
99	सोळा

4. पुढे दिलेल्या संख्या वाचा. खाली दिलेल्या रिकाम्या चौकटींत संख्या क्रमाने लिहा.

<input type="text"/>							
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

स्वाध्याय 23

वजाबाकी

१. रमाकांतजवळ ६ पेरु होते.

रमाकांतने ४ पेरु चंद्रकांतला दिले,
तर रमाकांतजवळ किती पेरु राहिले ?

६
-
४

२. सूर्यकांतजवळ ९ केळी होती.

त्याने २ केळी माधुरीला दिली.
आता सूर्यकांतजवळ किती केळी राहिली ?

९
-
२

३. कमलजवळ ६ पेने होती.

९ पेन हरवले,
कमलजवळ किती पेने राहिली ?

६
-
९

४. अलीजवळ २ टोप्या होत्या.

त्याने ९ टोफी आबाला दिली,
तर अलीजवळ किती टोप्या राहिल्या ?

२
-
९

५. सुमनजवळ ५ फुले होती.

तिने ३ फुले कमलला दिली.
आता सुमनजवळ किती फुले राहिली ?

५
-
३

६. मीनाजवळ ७ मणी होते.

तिने रीनाला ३ मणी दिले.
मीनाजवळ किती मणी राहिले ?

७
-
३

७. राहुलजवळ ८ आंबे होते.

त्यांपैकी ४ आंबे त्याने अजयला दिले.
राहुलजवळ किती आंबे राहिले ?

८
-
४

१. दशक-एकक पाहून संख्या लिहा.

दशक	एकक	संख्या	दशक	एकक	संख्या
	...	<input type="text"/>			<input type="text"/>
	<input type="text"/>			<input type="text"/>
	<input type="text"/>			<input type="text"/>

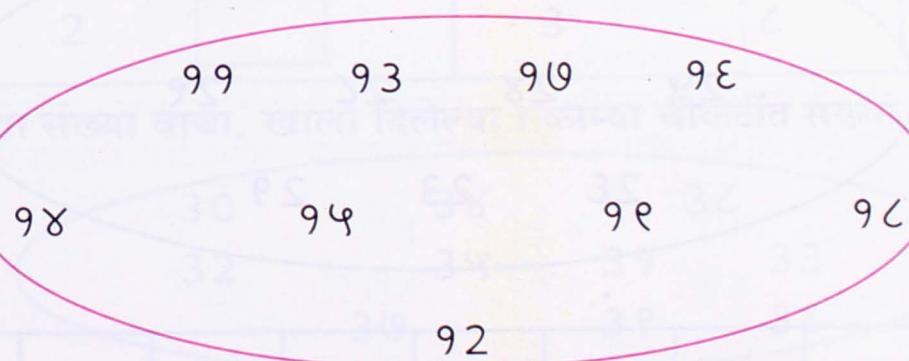
२. जोड्या लावा.

	9 9
	9 3
	9 4
	9 7

३. जोड्या लावा.

9 9	एकोणवीस
9 2	सतरा
9 0	अकरा
9 8	अठरा
9 5	तेरा
9 3	बारा
9 6	पंधरा
9 8	चौदा
9 9	सोळा

४. पुढे दिलेल्या संख्या वाचा. खाली दिलेल्या रिकाम्या चौकटींत संख्या क्रमाने लिहा.

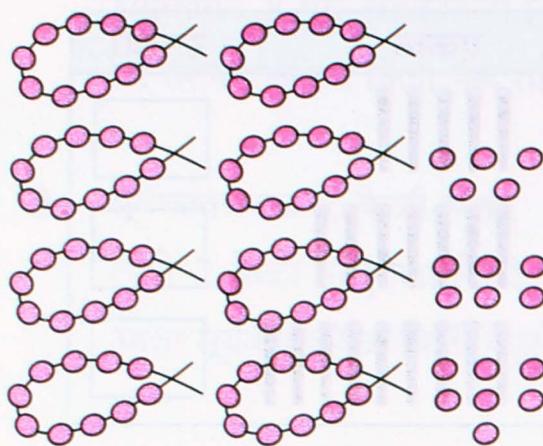

<input type="text"/>							
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

स्वाध्याय २५

२० ते २९ ची ओळख

१. चित्रे पाहा. योग्य जोड्या लावा.

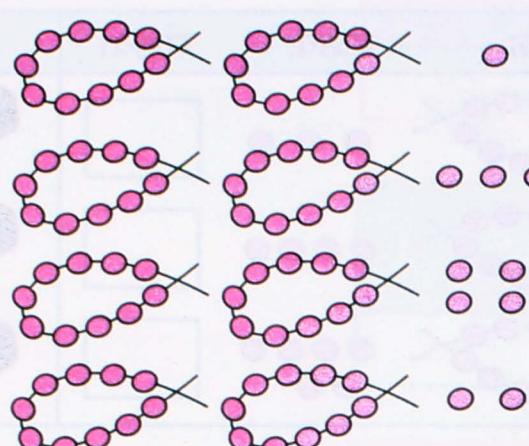

२५

२०

२९

२८

२२

२४

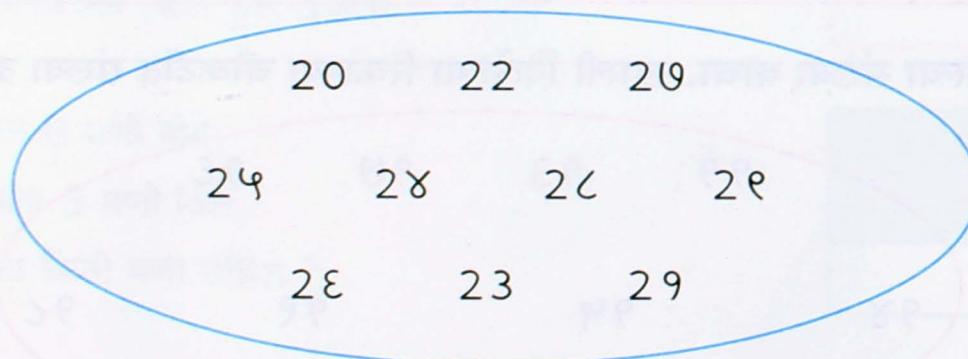
२३

२९

२. दशक-एकक वाचा. त्यावरून संख्या लिहा.

दशक	एकक	संख्या	दशक	एकक	संख्या
२	४	<input type="text"/>	२	२	<input type="text"/>
२	७	<input type="text"/>	२	५	<input type="text"/>
२	८	<input type="text"/>	२	६	<input type="text"/>
२	३	<input type="text"/>	२	९	<input type="text"/>

३. पुढे दिलेल्या संख्या वाचा. खाली दिलेल्या रिकाम्या चौकटींत संख्या क्रमाने लिहा.

<input type="text"/>								
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

स्वाध्याय 2८

3० ते ३९ ची ओळख

१. चित्रे पाहून संख्या लिहा.

चित्रे	संख्या	चित्रे	संख्या
	<input type="text"/>		<input type="text"/>
	<input type="text"/>		<input type="text"/>
	<input type="text"/>		<input type="text"/>

२. जोड्या लावा.

३०	बत्तीस	३९	एकोणचाळीस
३२	छत्तीस	३३	अडतीस
३४	सदतीस	३८	पस्तीस
३६	तीस	३५	तेहतीस
३७	चौतीस	३९	एकतीस

३. दशक-एकक वाचा. त्यावरून संख्या लिहा.

दशक	एकक	संख्या	दशक	एकक	संख्या
३	४	<input type="text"/>	३	३	<input type="text"/>
३	६	<input type="text"/>	३	९	<input type="text"/>
३	५	<input type="text"/>	३	७	<input type="text"/>
३	२	<input type="text"/>	३	८	<input type="text"/>

४. पुढे दिलेल्या संख्या वाचा. खाली दिलेल्या रिकाम्या चौकटींत संख्या क्रमाने लिहा.

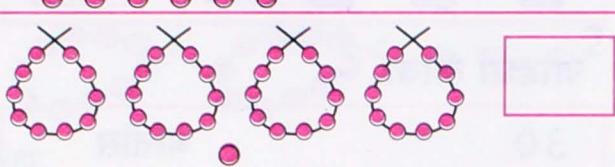
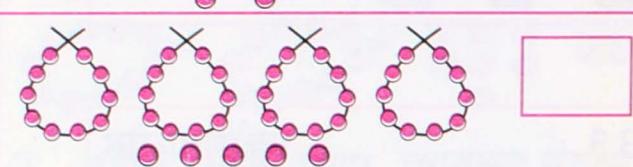
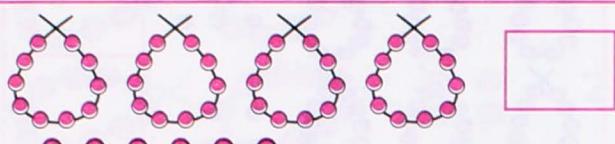
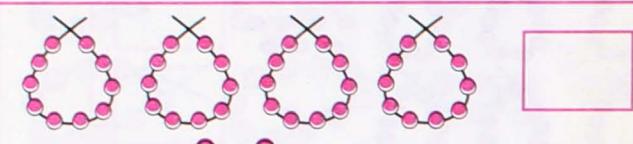
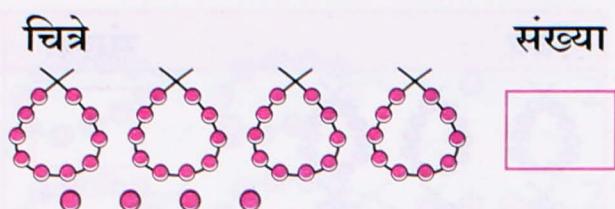
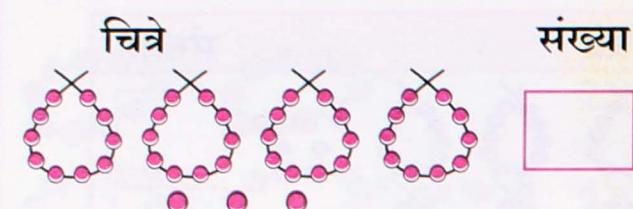
३० ३४ ३८
३२ ३५ ३९ ३३
३७ ३९ ३१ ३८

<input type="text"/>									
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

स्वाध्याय २७

४० ते ४९ ची ओळख

१. चित्रे पाहून संख्या लिहा.

२. जोड्या लावा.

३. दशक-एकक वाचा. जोड्या लावा.

संख्या	संख्यानाम	दशक	एकक	संख्या
४९	एकोणपन्नास	४	५	४३
४०	शेहेचाळीस			
४२	पंचेचाळीस	४	३	४२
४४	चाळीस	४	२	४५
४३	एकेचाळीस			
४५	बेचाळीस	४	०	४७
४७	त्रेचाळीस			
४८	चव्वेचाळीस	४	९	४०
४९	अठेचाळीस			
४६	सत्तेचाळीस	४	६	४९

४. पुढे दिलेल्या संख्या वाचा. खाली दिलेल्या रिकाम्या चौकटींत संख्या क्रमाने लिहा.

४०	४३	४६	
४९	४४	४७	४२
४८	४५	४९	

<input type="text"/>								
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

स्वाध्याय २८

५० ते ५९ ची ओळख

१. दशक-एकक पाहून संख्या लिहा.

दशक	एकक	संख्या	दशक	एकक	संख्या
	:	<input type="text"/>		:	<input type="text"/>
	..	<input type="text"/>		..	<input type="text"/>
	...:	<input type="text"/>		...:	<input type="text"/>
	...::	<input type="text"/>		...::	<input type="text"/>

२. जोड्या लावा.

३. चौकटींत योग्य संख्या लिहा.

संख्या	संख्यानाम
५०	चोपन्न
५२	एकावन्न
५४	अढूठावन्न
५७	पन्नास
५९	त्रेपन्न
५८	बावन्न
५३	एकोणसाठ
५९	पंचावन्न
५४	छप्पन्न
५५	सत्तावन्न

(१) ५० च्या पुढची लगतची संख्या

(२) ५२ व ५४ च्या मधली संख्या

(३) ५७ च्या आधीची लगतची संख्या

(४) ५४ च्या नंतरची लगतची संख्या

(५) ५९ च्या पुढची लगतची संख्या

४. पुढे दिलेल्या संख्या वाचा. खाली दिलेल्या रिकाम्या चौकटींत संख्या क्रमाने लिहा.

५० ५९ ५२ ५७
 ५३ ५५ ५४ ५८
 ५९ ५६

<input type="text"/>								
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

स्वाध्याय २९

६० ते ६९ ची ओळख

१. दशक-एकक वाचा. संख्या लिहा.

दशक	एकक	संख्या
६	२	<input type="text"/>
६	४	<input type="text"/>
६	३	<input type="text"/>
६	७	<input type="text"/>
६	९	<input type="text"/>

दशक	एकक	संख्या
६	९	<input type="text"/>
६	५	<input type="text"/>
६	६	<input type="text"/>
६	०	<input type="text"/>
६	८	<input type="text"/>

२. जोड्या लावा.

६०	चौसप्त
६२	अदुसप्त
६३	एकोणसत्तर
६५	सदुसप्त
६६	एकसप्त
६९	साठ
६७	बासप्त
६९	त्रेसप्त
६८	पासप्त
६४	सहासप्त

३. चौकटींत योग्य संख्या लिहा.

(१)	६०	<input type="text"/>	६२
(२)	६५	६६	<input type="text"/>
(३)	<input type="text"/>	६८	६९
(४)	६४	<input type="text"/>	६६
(५)	<input type="text"/>	६३	<input type="text"/>

४. पुढे दिलेल्या संख्या वाचा. खाली दिलेल्या रिकाम्या चौकटींत संख्या क्रमाने लिहा.

६०	६२	६५	६३
६९	६४	६७	६९
६६	६८		

<input type="text"/>									
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

१. दशक-एकक पाहून संख्या लिहा.

दशक	एकक	संख्या
७	९	<input type="text"/>
७	२	<input type="text"/>
७	४	<input type="text"/>
७	८	<input type="text"/>
७	८	<input type="text"/>

दशक	एकक	संख्या
७	०	<input type="text"/>
७	३	<input type="text"/>
७	५	<input type="text"/>
७	९	<input type="text"/>
७	७	<input type="text"/>

२. जोड्या लावा.

७०	एकाहत्तर
७२	पंचाहत्तर
७५	अद्वयाहत्तर
७६	सत्याहत्तर
७४	त्र्याहत्तर
७३	एकोणेंशी
७७	सत्तर
७८	चौथ्याहत्तर
७९	बाहत्तर
७९	शहात्तर

३. चौकटींत योग्य संख्या लिहा.

(१) ७२ व ७४ च्या मधली संख्या

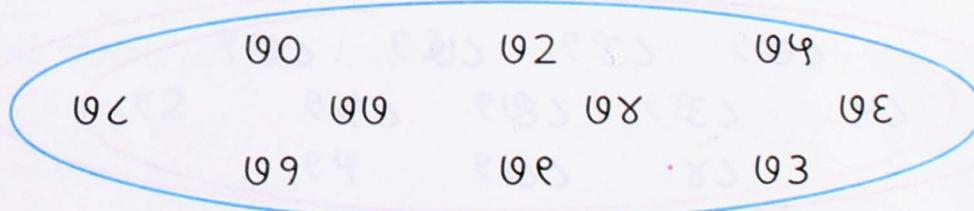
(२) ७३ नंतरची लगतची संख्या

(३) ७७ च्या आधीची लगतची संख्या

(४) ७८ च्या नंतरची लगतची संख्या

(५) ७० व ७२ च्या मधली संख्या

४. पुढे दिलेल्या संख्या वाचा. खाली दिलेल्या रिकाम्या चौकटींत संख्या क्रमाने लिहा.

<input type="text"/>								
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

स्वाध्याय 39

८० ते ८९ ची ओळख

१. दशक-एकक पाहून संख्या लिहा.

दशक	एकक	संख्या
८	९	<input type="text"/>
८	५	<input type="text"/>
८	७	<input type="text"/>
८	९	<input type="text"/>
८	०	<input type="text"/>

दशक	एकक	संख्या
८	२	<input type="text"/>
८	३	<input type="text"/>
८	४	<input type="text"/>
८	६	<input type="text"/>
८	८	<input type="text"/>

२. जोड्या लावा.

८०	अदृढ्याएँशी
८२	चौन्याएँशी
८३	एकोणनव्वद
८५	सत्त्याएँशी
८७	एक्याएँशी
८९	शहाएँशी
८९	पंचाएँशी
८४	त्र्याएँशी
८६	ब्याएँशी
८८	ऐंशी

३. चौकटींत योग्य संख्या लिहा.

(१) ८० नंतरची लगतची संख्या

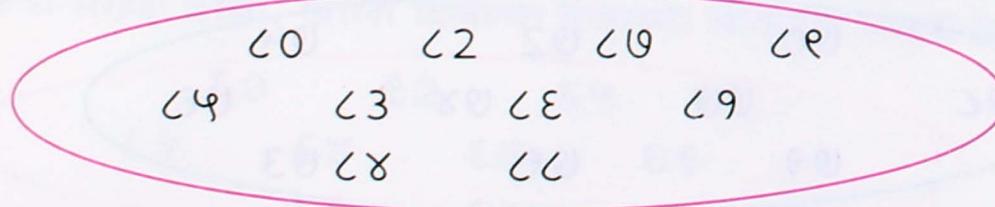
(२) ८२ व ८४ या मधली संख्या

(३) ८७ च्या आधीची लगतची संख्या

(४) ८६ व ८८ च्या मधली संख्या

(५) ८३ नंतरची लगतची संख्या

४. पुढे दिलेल्या संख्या वाचा. खाली दिलेल्या रिकाम्या चौकटींत संख्या क्रमाने लिहा.

<input type="text"/>								
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

१. दशक-एकक पाहून संख्या लिहा.

दशक	एकक	संख्या
१	०	<input type="text"/>
१	९	<input type="text"/>
१	३	<input type="text"/>
१	५	<input type="text"/>
१	७	<input type="text"/>

दशक	एकक	संख्या
१	२	<input type="text"/>
१	४	<input type="text"/>
१	६	<input type="text"/>
१	८	<input type="text"/>
१	९	<input type="text"/>

२. जोड्या लावा.

१९	नव्वद
१३	ब्याण्णव
१५	त्याण्णव
१७	शहाण्णव
१०	अदूर्घाण्णव
११	चौच्याण्णव
१२	नव्याण्णव
१४	सत्त्याण्णव
१६	पंचाण्णव
१८	एक्याण्णव

३. चौकटीत योग्य संख्या लिहा.

(१) १० च्या पुढील लगतची संख्या

(२) १३ व १५ च्या मधील संख्या

(३) १२ च्या पुढील लगतची संख्या

(४) १७ च्या मागील लगतची संख्या

(५) १६ च्या मागील लगतची संख्या

४. पुढे दिलेल्या संख्या वाचा. खाली दिलेल्या रिकाम्या चौकटीत संख्या क्रमाने लिहा.

१०	१३	१९	११
१२	१४	१७	१६
१५	१८		

<input type="text"/>								
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

स्वाध्याय 33

दशक संख्या

9. दशक-एकक वाचा. संख्या चौकटींत लिहा.

दशक	एकक	संख्या
९	०	<input type="text"/>
५	०	<input type="text"/>
६	०	<input type="text"/>
७	०	<input type="text"/>
८	०	<input type="text"/>

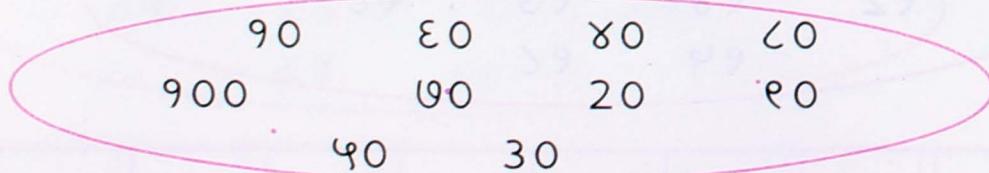
दशक	एकक	संख्या
२	०	<input type="text"/>
३	०	<input type="text"/>
४	०	<input type="text"/>
९	०	<input type="text"/>
९०	०	<input type="text"/>

2. जोड़ा लावा.

९०	पनास
९००	चालीस
९०	वीस
८०	तीस
७०	नव्वद
६०	सत्तर
३०	साठ
२०	ऐंशी
४०	शंभर
५०	दहा

संख्या	चित्रे
८०	
३०	
४०	
५०	
६०	
२०	

४. पुढे दिलेल्या संख्या वाचा. खाली दिलेल्या रिकाम्या चौकटींत संख्या क्रमाने लिहा.

<input type="text"/>									
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

स्वाध्याय ३४

संख्यालेखन

१. रिकाम्या चौकटींत क्रमाने संख्या लिहा.

३०	३९		
३४	३५		
३८			

४२	४३		
४६			
५०	५९		

६९	६२		
६५			
७९			

७५			
८९			
८५			

८३	८४		
८२	८३	८४	
९९	९२	९३	

८९	९०		
		३४	३५
		४४	४५

२. रिकाम्या चौकटींत योग्य संख्या लिहा.

४०		४२
५९		५३
६२		६४

७४		७६
८४		८६
९८		९००

3. संख्या क्रमाने लिहा.

८१	८२		८४	८५		८७	८८		१०
११		१३	१४		१६	१७		१९	१००

४. दशक, एकक ओळखा व लिहा.

संख्या	दशक	एकक
८२	८	२
८५		
८९		
१२		
१४		
८८		
७५		
१३		
७३		
११		
८०		

संख्या	दशक	एकक
७५		
८८		
१०		
८९		
७०		
७९		
८८		
१५		
१८		
१००		
७७		

५. रिकाम्या चौकटींत योग्य संख्या लिहा.

		१६
	१८	

६. ७८ पुढील संख्या लिहा.

७. जोड्या लावा.

७०		एकसष्ट
६९		सहासष्ट
६४		सत्तर
७५		एक्याएँशी
७९		पंचाहत्तर
८९		एकाहत्तर

८. जोड्या लावा.

१९		शंभर
९००		एक्याण्णव
९५		सत्याएँशी
८७		पंचाण्णव
८९		नव्याण्णव
९९		एकोणनव्वद

९. संख्या वाचा.

९	९९	२९	३९	४९	५९	६९	७९	८९	९९
२	९२	२२	३२	४२	५२	६२	७२	८२	९२
३	९३	२३	३३	४३	५३	६३	७३	८३	९३
४	९४	२४	३४	४४	५४	६४	७४	८४	९४
५	९५	२५	३५	४५	५५	६५	७५	८५	९५
६	९६	२६	३६	४६	५६	६६	७६	८६	९६
७	९७	२७	३७	४७	५७	६७	७७	८७	९७
८	९८	२८	३८	४८	५८	६८	७८	८८	९८
९	९९	२९	३९	४९	५९	६९	७९	८९	९९
९०	२०	३०	४०	५०	६०	७०	८०	९०	१००

१०. १२ व १४ च्या मधली संख्या लिहा. ११. ६८ व ७० च्या मधली संख्या लिहा.

१२. चौकटींत योग्य संख्या लिहा.

(१) संख्यानाम

बाहतर

संख्या

--

एकोणनव्वद

--

चौसष्ट

--

एकावन्न

--

सत्तावन्न

--

(२) संख्यानाम

त्रेचाळीस

संख्या

--

छत्तीस

--

ब्याण्णव

--

सत्त्याएँशी

--

सत्तावीस

--

१३. दशक, एकक पाहून चौकटींत संख्या लिहा.

दशक	एकक	संख्या
५	९	
६	३	
४	८	
५	०	
३	९	

१४. संख्या वाचा. चौकटींत दशक, एकक लिहा.

संख्या	दशक	एकक
६९		
३०		
२२		
४७		
६७		

१५. दिलेल्या अंकांपासून संख्या तयार करून लिहा.

अंक	संख्या	संख्या
५, ४		
३, ९		
७, ८		
९, ३		
६, ९		

१६. दशक व एकक स्थानचे अंक समान असलेल्या संख्या लिहा.

--	--	--	--	--	--	--	--	--

स्वाध्याय ३५

संख्याज्ञान

१. रिकाम्या जागी चौकटीत योग्य संख्या लिहा.

७२			७५		
९३					९६
३४				३८	
८३				८८	
	४९				
			५२		५५

२. खालील संख्या दशक, एकक रूपात लिहा.

संख्या	दशक	एकक
७९		
८३		
२४		
३८		
४०		

संख्या	दशक	एकक
४५		
५७		
८८		
४४		
३९		

३. योग्य संख्येस ○ अशी खूण करा.

५ दशक ४ एकक	४५, ५४
८ दशक ३ एकक	८३, ३८
८ दशक १ एकक	९८, ८९
४ दशक ९ एकक	९४, ४९

४. संख्या ओळखून लिहा. त्या संख्येच्या मागची व पुढची संख्या लिहा.

	७ दशक २ एकक	
	८ दशक ७ एकक	

	६ दशक ४ एकक	
	५ दशक ९ एकक	

५. जोड्या लावा.

संख्या	संख्यानाम	दशक - एकक
८९ ↙	छत्तीस	७ दशक ४ एकक
३६	सत्तेचाळीस	८ दशक ९ एकक
६३ ↘	एकोणनव्वद	९ दशक २ एकक
९२	चौन्याहत्तर	३ दशक ६ एकक
४७	ब्याण्णव	६ दशक ३ एकक
७४	त्रेसष्ट	४ दशक ७ एकक

६. ठिपके मोजा. त्या खालील चौकटींत संख्या लिहा.

दशक	एकक
● ●	● ●
● ●	● ●
● ●	● ●
●	

दशक	एकक
● ●	● ●
● ●	● ●
● ●	● ●
● ●	● ●

दशक	एकक
● ●	● ●
● ●	● ●
● ●	● ●
●	●

दशक	एकक
● ●	●
● ●	●
● ●	●
● ●	●

७. कंसात दिलेल्या संख्यांपैकी मोठी संख्या शोधा व तिच्या पुढच्या तीन संख्या चौकटींत क्रमाने लिहा.

* (७ , ५)

* (9 , 2)

* (४ , ६)

* (3 , ४)

स्वाध्याय ३६

संख्यावाचन

9. ○ व ◇ अशा खुणा असलेल्या संख्या वाचा व लिहा.

९	९९	२९	३९	४९	५९	६९	७९	८९	९९
२	९२	(२२)	३२	४२	५२	६२	७२	८२	९२
३	९३	२३	३३	(४३)	५३	६३	७३	८३	९३
४	९४	२४	३४	४४	५४	६४	(७४)	८४	९४
५	(९५)	२५	३५	४५	(५५)	६५	७५	८५	९५
६	९६	२६	(३६)	४६	५६	६६	७६	८६	(९६)
७	९७	२७	३७	४७	५७	(६७)	७७	८७	९७
८	९८	२८	(३८)	४८	५८	६८	७८	८८	९८
९	९९	२९	३९	४९	५९	६९	७९	८९	९९
९०	२०	३०	४०	५०	(६०)	७०	८०	९०	९००

2. संख्या वाचा. रिकाम्या चौकटींत योग्य संख्या लिहा.

९	९९		३९		५९	६९		८९	
		२२		४२			७२		९२
३					५३			८३	
	९४		३४			६४			९४
		२५		४५			७५		
६					५६			८६	
	९७	२७	३७	४७		६७			९७
			३८				७८		
			२९		५९			८९	९९
९०	२०		४०	५०		७०	८०		

स्वाध्याय ३७

बेरीज

१. पुढील प्रत्येक संख्येत ४ मिळवून बेरीज करा.

$$\begin{array}{r} ७ \\ + \\ \hline \end{array}$$

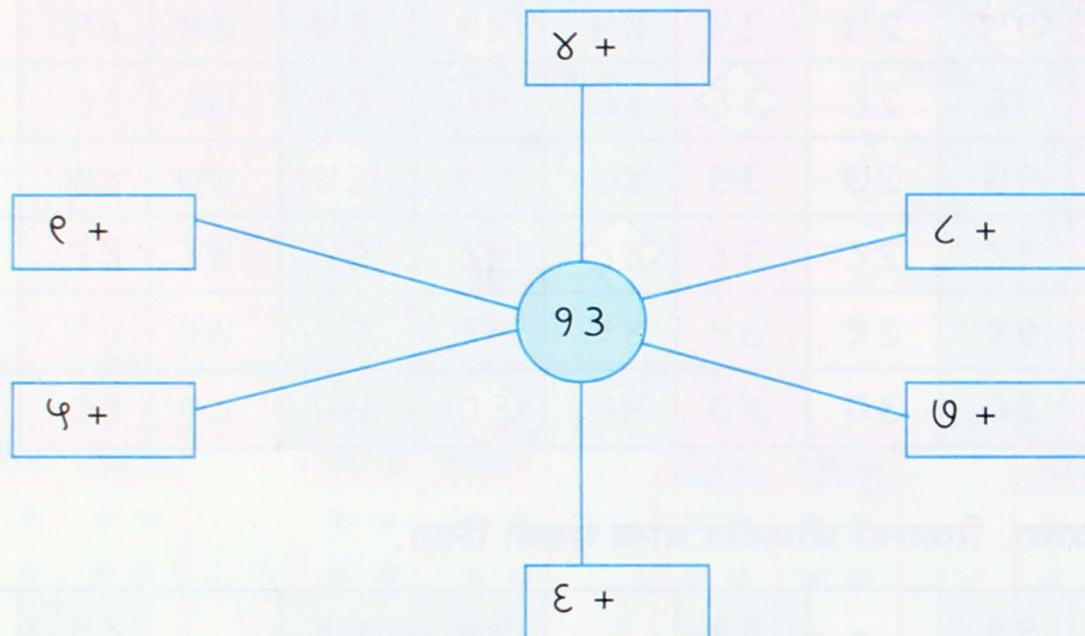
$$\begin{array}{r} ८ \\ + \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ५ \\ + \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ६ \\ + \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ९ \\ + \\ \hline \end{array}$$

२. प्रत्येक चौकटींतील संख्यांची बेरीज ९३ येण्यासाठी कोणती संख्या मिळवावी लागेल ती रिकाम्या जागी लिहा.

३. बेरीज ९५ येण्यासाठी चौकटींत योग्य संख्या लिहा.

$$* ९ + \boxed{} = ९५ \quad * ८ + \boxed{} = ९५$$

४. बेरीज ९७ येण्यासाठी चौकटींत योग्य संख्या लिहा.

$$* \boxed{} + ८ = ९७ \quad * \boxed{} + ९ = ९७$$

५. संख्यांची बेरीज करून समोरील चौकटींत लिहा.

$$* \begin{array}{o} ७, ९ \\ ८, ४ \end{array} \quad \begin{array}{|c|} \hline \boxed{} \\ \hline \end{array}$$

$$* \begin{array}{o} ६, ५ \\ ९, ६ \end{array} \quad \begin{array}{|c|} \hline \boxed{} \\ \hline \end{array}$$

सारणी

+	९	२	३	४	५	६	७
९	२	३	४	५	६	७	८
२	३	४	५	६	७	८	९
३	४	५	६	७	८	९	०
४	५	६	७	८	९	०	९०
५	६	७	८	९	०	९०	९९
६	७	८	९	०	९०	९९	
७	८	९	०	९०	९९		

१. वरील सारणी पाहा.
जोड्या जुळवा.

$$\begin{array}{r} ८ \\ + ३ \\ \hline \end{array}$$

५

$$\begin{array}{r} ४ \\ + ९ \\ \hline \end{array}$$

८

$$\begin{array}{r} ५ \\ + ३ \\ \hline \end{array}$$

६

$$\begin{array}{r} ६ \\ + ३ \\ \hline \end{array}$$

७

$$\begin{array}{r} ३ \\ + ३ \\ \hline \end{array}$$

९

२. वरील सारणीची मदत घ्या. उत्तर आणि उदाहरणांची जोडी लावा.

$$\begin{array}{r} २ \\ + ३ \\ \hline \end{array}$$

३

$$\begin{array}{r} ३ \\ + ४ \\ \hline \end{array}$$

५

$$\begin{array}{r} ९ \\ + २ \\ \hline \end{array}$$

६

$$\begin{array}{r} ४ \\ + ५ \\ \hline \end{array}$$

९

$$\begin{array}{r} ६ \\ + २ \\ \hline \end{array}$$

९

$$\begin{array}{r} ४ \\ + ४ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ४ \\ + ३ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ३ \\ + २ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} २ \\ + ९ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ५ \\ + ४ \\ \hline \end{array}$$

३. वरील सारणीची मदत घ्या. उत्तर आणि उदाहरणांची जोडी लावा.

$$\begin{array}{r} ५ \\ + २ \\ \hline \end{array}$$

८

$$\begin{array}{r} ३ \\ + ५ \\ \hline \end{array}$$

९

$$\begin{array}{r} ७ \\ + २ \\ \hline \end{array}$$

५

$$\begin{array}{r} २ \\ + ३ \\ \hline \end{array}$$

९

$$\begin{array}{r} ४ \\ + ३ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ३ \\ + ६ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ९ \\ + ४ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ६ \\ + २ \\ \hline \end{array}$$

४. समान उत्तर असणाऱ्या उदाहरणांच्या जोड्या जुळवा.

$$\begin{array}{r} 8 \\ + 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5 \\ + 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6 \\ + 9 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3 \\ + 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3 \\ + 8 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \\ + 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3 \\ + 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2 \\ + 5 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2 \\ + 8 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \\ + 9 \\ \hline \end{array}$$

५. रिकाम्या चौकटींत योग्य संख्या लिहा.

$$\begin{array}{r} 2 \\ + 3 \\ \hline \boxed{} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \\ + \boxed{} \\ \hline \boxed{} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \boxed{} \\ + \boxed{} \\ \hline 5 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \boxed{} \\ + \boxed{} \\ \hline 9 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4 \\ + \boxed{} \\ \hline \boxed{} \end{array}$$

६. बेरीज 92 येण्यासाठी दिलेल्या उदारणांतील चौकटींत कोणती संख्या मिळवावी लागेल ते लिहा.

$$\begin{array}{r} 9 \\ + \boxed{} \\ \hline 92 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \\ + \boxed{} \\ \hline 92 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6 \\ + \boxed{} \\ \hline 92 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9 \\ + \boxed{} \\ \hline 92 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \\ + \boxed{} \\ \hline 92 \end{array}$$

७. बेरीज 94 येणारी पाच उदाहरणे तयार करून लिहा.

$$\begin{array}{r} + \\ \hline 94 \end{array}$$

तोंडी बेरीज करा व उत्तरे लिहा.

१. चार बोटे व तीन बोटे मिळून बोटे किती ?

२. पाच पेरू व चार पेरू मिळून पेरू किती ?

३. दोन अधिक तीन बरोबर किती ?

४. सहामध्ये दोन मिळवा. एकूण किती ?

५. तीन गोळ्या व पाच गोळ्या मिळून एकूण गोळ्या किती ?

६. सहा आणि तीन एकूण किती ?

७. दोन आणि पाच मिळून किती ?

८. एक आणि पाच मिळून किती ?

९. चार अधिक एक बरोबर किती ?

१०. नऊ आणि एक मिळून किती ?

११. एक आणि सात बरोबर किती ?

स्वाध्याय ४०

वजाबाकी

१. ठिपक्यांच्या मदतीने वजाबाकी करा.

	-	५
	-	४
	-	७
	-	९

	-	४
	-	३
	-	८
	-	३

	-	३
	-	३
	-	९
	-	२

२. खालील सारणी पाहा. जोड्या जुळवा.

५	
-	२
३	
-	९
८	
-	४
६	
-	५
७	
-	२

२

४

५

९

३

८	
-	९
६	
-	३
२	
-	९
८	
-	६
९	
-	४

-	१	८	८	७	६	५	४	३	२	९
९	८	८	७	६	५	४	३	२	९	०
२	७	८	६	५	४	३	२	९	०	
३	६	५	४	३	२	१	२	९	०	
४	५	४	३	२	१	९	०			
५	४	३	२	१	०					
६	३	२	१	०						
७	२	१	०							
८	१	०								
९	०									

3. मागील सारणीची मदत घ्या. उत्तर आणि उदाहरणे यांची जोडी लावा.

$$\begin{array}{r} 8 \\ - 2 \\ \hline \end{array}$$

५

$$\begin{array}{r} 6 \\ - 3 \\ \hline \end{array}$$

६

$$\begin{array}{r} 9 \\ - 3 \\ \hline \end{array}$$

९

$$\begin{array}{r} 5 \\ - 8 \\ \hline \end{array}$$

४

$$\begin{array}{r} 2 \\ - 2 \\ \hline \end{array}$$

०

$$\begin{array}{r} 7 \\ - 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5 \\ - 9 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \\ - 8 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9 \\ - 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7 \\ - 9 \\ \hline \end{array}$$

४. मागील सारणीची मदत घेऊन उत्तर आणि उदाहरणांची जोडी लावा.

$$\begin{array}{r} 9 \\ - 5 \\ \hline \end{array}$$

९

$$\begin{array}{r} 6 \\ - 9 \\ \hline \end{array}$$

२

$$\begin{array}{r} 8 \\ - 3 \\ \hline \end{array}$$

३

$$\begin{array}{r} 9 \\ - 6 \\ \hline \end{array}$$

४

$$\begin{array}{r} 8 \\ - 2 \\ \hline \end{array}$$

७

$$\begin{array}{r} 9 \\ - 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6 \\ - 5 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7 \\ - 9 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9 \\ - 2 \\ \hline \end{array}$$

५. मागील सारणीची मदत घेऊन रिकाम्या चौकटींत योग्य संख्या लिहा.

$$\begin{array}{r} 5 \\ - 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \\ - \square \\ \hline 2 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square \\ - 3 \\ \hline 8 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square \\ - 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5 \\ - \square \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square \\ - 8 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square \\ - 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9 \\ - \square \\ \hline \end{array}$$

६. दिलेल्या गटातील संख्यांची वजाबाकी करा.

(५, २)

$$\begin{array}{r} 5 \\ - 2 \\ \hline \end{array}$$

(७, ३)

$$\begin{array}{r} - \\ \hline \end{array}$$

(८, ४)

$$\begin{array}{r} - \\ \hline \end{array}$$

(९, २)

$$\begin{array}{r} - \\ \hline \end{array}$$

(८, ३)

$$\begin{array}{r} - \\ \hline \end{array}$$

७. खालील वजाबाकी करा.

$$\begin{array}{r} 8 \\ - 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5 \\ - 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9 \\ - 8 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6 \\ - 5 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9 \\ - 3 \\ \hline \end{array}$$

८. चौकटींत योग्य संख्या लिहा, म्हणजे दिलेले उत्तर मिळेल.

$$(1) 5 - \boxed{} = 3$$

$$(2) 7 - \boxed{} = 5$$

$$(3) 6 - \boxed{} = 8$$

$$(4) 9 - \boxed{} = 9$$

९. चौकटींतील योग्य संख्या शोधा व लिहा.

$$\begin{array}{r} \boxed{} \\ - 2 \\ \hline 3 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \boxed{} \\ - 2 \\ \hline 8 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \boxed{} \\ - 2 \\ \hline 6 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \boxed{} \\ - 2 \\ \hline 9 \end{array}$$

१०. दिलेल्या संख्यांची वजाबाकी करा. योग्य उत्तराशी जोडी लावा.

उदाहरण	उत्तर
७ - ५	२
८ - ९	१
५ - ४	१
९ - ८	१
६ - ४	२

११. खाली काही वस्तुंची चित्रे दिली आहेत. प्रत्येक गटातील तीन वस्तू हरवल्या आहेत. एकूण वस्तू मोजा. एकूण वस्तूंतून हरवलेल्या वस्तू कमी करा. गणितीरूपातील मांडणी - मधील चौकटींत योग्य संख्या लिहा.

एकूण वस्तू	गणितीरूपात मांडणी	शिल्लक वस्तू
	<input type="text"/> - 3 =	<input type="text"/>
	<input type="text"/> - 3 =	<input type="text"/>
	<input type="text"/> - 3 =	<input type="text"/>
	<input type="text"/> - 3 =	<input type="text"/>
	<input type="text"/> - 3 =	<input type="text"/>

स्वाध्याय ४९

तोंडी वजाबाकी

तोंडी वजाबाकी करा व उत्तर लिहा.

१. पाच आंब्यांपैकी दोन आंबे खाल्ले, तर किती आंबे उरले ?

२. चार पेन्सिलींपैकी एक पेन्सिल हरवली, तर किती पेन्सिली राहिल्या ?

३. झाडावर बसलेल्या सहा पोपटांपैकी तीन पोपट उडून गेले,

तर झाडावर किती पोपट राहिले ?

४. सातमधून चार गेले, राहिले किती ?

५. नऊ वजा पाच म्हणजे किती ?

६. दोन वजा दोन, उरले किती ?

७. आठ वजा चार म्हणजे किती ?

८. सहामधून तीन कमी करा, उरले किती ?

९. पाच कपांपैकी पाच कप फुटले, राहिले किती ?

१. मनात बेरीज करा. जोड्या जुळवा.

(३, २)

(४, ३)

(२, ७)

(५, ३)

९

५

८

९

२. मनात बेरीज करा. उत्तर चौकटींत लिहा.

$$५ + ४$$

$$४ + ५$$

$$३ + २$$

$$२ + ३$$

$$८ + ९$$

$$९ + ८$$

$$३ + ९$$

$$९ + ३$$

$$४ + २$$

$$२ + ४$$

$$५ + ३$$

$$३ + ५$$

३. चौकटींत योग्य संख्या लिहा.

$$५ = 3 + \boxed{}$$

$$४ = \boxed{} + 2$$

$$९ = 2 + \boxed{}$$

$$८ = \boxed{} + 9$$

$$९ = 9 + \boxed{}$$

$$३ = \boxed{} + 2$$

$$८ = 2 + \boxed{}$$

$$५ = \boxed{} + 2$$

१. चौकटींतील संख्या शोधा व लिहा.

$$\begin{array}{r} 9 \\ + \quad \square \\ \hline 92 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6 \\ + \quad \square \\ \hline 92 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9 \\ + \quad \square \\ \hline 92 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \\ + \quad \square \\ \hline 92 \end{array}$$

२. वजाबाकी ३ येणारी चार उदाहरणे तयार करा व लिहा.

$$\begin{array}{r} \square \\ - \quad \square \\ \hline 3 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square \\ - \quad \square \\ \hline 3 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square \\ - \quad \square \\ \hline 3 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square \\ - \quad \square \\ \hline 3 \end{array}$$

३. तोँडी बेरीज करा. उत्तर लिहा.

$$9, 8 \longrightarrow \text{oval}$$

$$6, 6 \longrightarrow \text{oval}$$

$$6, 4 \longrightarrow \text{oval}$$

$$9, 3 \longrightarrow \text{oval}$$

४. तोँडी वजाबाकी करा. उत्तर लिहा.

$$9, 3 \longrightarrow \text{pentagon}$$

$$4, 8 \longrightarrow \text{pentagon}$$

$$9, 6 \longrightarrow \text{pentagon}$$

$$8, 8 \longrightarrow \text{pentagon}$$

$$6, 3 \longrightarrow \text{pentagon}$$

$$8, 3 \longrightarrow \text{pentagon}$$

५. सारणीतील चौकटी भरा.

+	५	४	३	२	९
४					
३					
२					
९					
०					

६. सारणीतील चौकटी भरा.

(9)	-	५	४	३	२	९
	०					
	९					
	२					
	३					
	४					

(2)	-	९	८	७	६	५
	४					
	३					
	२					
	९					
	०					

१. जॅनजवळ होते पेरु दोन,
जोसेफजवळ होते पेरु दोन,
दोघांजवळ एकूण पेरु किती ?

☐	2	पेरु
☐	2	पेरु
	४	पेरु

२. बाळूने काढल्या धावा तीन,
विनूने काढल्या धावा पाच,
दोघांच्या मिळून एकूण धावा किती ?

☐	३	धावा
☐	५	धावा
		धावा

३. मालतीजवळ होती फुले तीन,
माधुरीजवळ होती फुले चार,
एकूण फुले किती ?

☐	३	फुले
☐	४	फुले
		फुले

४. रामसिंगजवळ होते भोवरे सहा,
प्रतापसिंगने दिले आणखी भोवरे तीन,
एकूण भोवरे किती ?

☐	६	भोवरे
☐	३	भोवरे
		भोवरे

५. अजयने लावली झाडे पाच,
अमितने लावली झाडे तीन,
दोघांनी मिळून लावलेली एकूण झाडे किती ?

☐	५	झाडे
☐	३	झाडे
		झाडे

६. जॅनजवळ पेन्सिली सहा,
जयंतजवळ पेन्सिल एक,
दोघांच्या मिळून पेन्सिली किती ?

☐	पेन्सिली	
☐	पेन्सिली	
		पेन्सिली

७. डब्यात होते लाडू पाच,
आईने ठेवले आणखी चार,
डब्यात एकूण लाडू किती ?

☐	लाडू	
☐	लाडू	
		लाडू

८. झहीरने बाद केले खेळाडू चार,
सचिनने बाद केले खेळाडू तीन,
दोघांनी मिळून बाद केलेले खेळाडू किती ?

☐	खेळाडू	
☐	खेळाडू	
		खेळाडू

९. समीरजवळ गोट्या तीन,
अमीरजवळ गोट्या सहा,
दोघांच्या मिळून गोट्या किती ?

☐	गोट्या	
☐	गोट्या	
		गोट्या

१. टेबलावर होती केळी सहा,
निखिलने खाल्ली केळी दोन
टेबलावर किती केळी उरली ?
२. झाडावर होते पोपट पाच,
झाडावरून उडाले पोपट पाच,
झाडावर किती पोपट उरले ?
३. मेरीजवळ होते फुगे सात,
हसनला दिले फुगे चार,
मेरीजवळ किती फुगे राहिले ?
४. मेघनाजवळ होती चॉकलेट चार,
त्यांतील खाल्ली चॉकलेट तीन,
उरलेली चॉकलेट किती ?
५. गोठ्यात होत्या गाई आठ,
चरण्यासाठी गेल्या चार,
गोठ्यात किती गाई राहिल्या ?
६. डब्यात होते लाडू नऊ,
खाऊन संपवले लाडू सात,
डब्यात किती लाडू उरले ?
७. बाईंजवळ होते पाच खडू,
त्यांत होते दोन रंगीत खडू,
तर बाईंजवळ इतर खडू किती ?
८. समूहगीतात भाग घेतलेली मुले नऊ,
त्यांत होते मुलगे चार,
तर समूहगीतात किती मुली होत्या ?
९. राधिकाजवळ होते नऊ पेन,
अमृताला दिले एक पेन,
राधिकाजवळ उरले किती ?

☐	E	केळी
☐	2	केळी
		केळी

☐	☐	पोपट
☐	☐	पोपट
		पोपट

☐	☐	फुगे
☐	☐	फुगे
		फुगे

☐	☐	चॉकलेट
☐	☐	चॉकलेट
		चॉकलेट

☐	☐	गाई
☐	☐	गाई
		गाई

☐	☐	लाडू
☐	☐	लाडू
		लाडू

☐	☐	खडू
☐	☐	खडू
		खडू

☐	☐	मुले
☐	☐	मुलगे
		मुली

☐	☐	पेन
☐	☐	पेन
		पेन

१. सात पुस्तकांपैकी तीन पुस्तके वाचून झाली,
तर किती पुस्तके वाचायची राहिली ?

☐

२. तीन खेळाडूंमध्ये पाच खेळाडू अजून आले.
एकूण किती खेळाडू झाले ?

☐

३. नऊ लिंबे आणि पाच लिंबे मिळून
किती लिंबे ?

☐

४. मीनाने आठ पिनांमधून पाच पिना
शामाला दिल्या, तर मीनाजवळ किती पिना राहिल्या ?

☐

५. डब्यातील पाच पेढ्यांपैकी रामूने पाच पेढे
वाटले तर डब्यात किती पेढे उरले ?

☐

६. आठ फुलांच्या माळेत नऊ फुले आणखी ओवली, तर
माळेत एकूण किती फुले झाली ?

☐

७. एका बसमध्ये चार शाळकरी मुलगे
व पाच शाळकरी मुली आहेत तर
बसमध्ये एकूण शाळकरी मुले किती ?

☐

८. सहा पेनांपैकी दोन पेनांतील रिफिल संपली
तर किती पेनांत रिफिल आहे ?

☐

9. योग्य उत्तरास ○ अशी खूण करा.

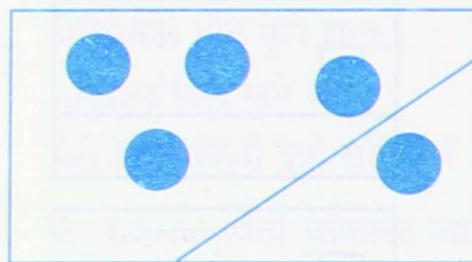
$$\begin{array}{r} 1 \\ - 6 \\ \hline 1 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5 \\ - 2 \\ \hline 3 \end{array}$$

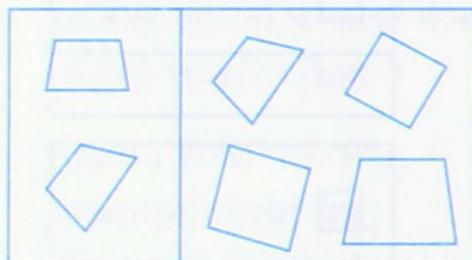
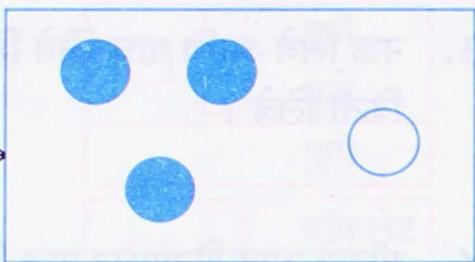
$$\begin{array}{r} 8 \\ - 6 \\ \hline 2 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 19 \\ - 9 \\ \hline 8 \end{array}$$

2. चित्रे पाहा. त्यांची उदाहरणांशी जोडी लावा.

$$\begin{array}{r} + 5 \\ 3 \\ \hline \end{array}$$

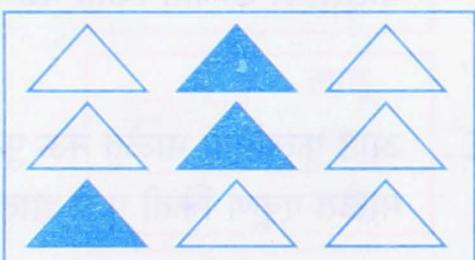
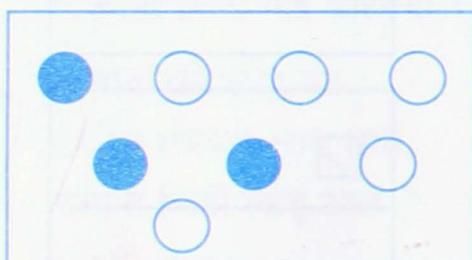
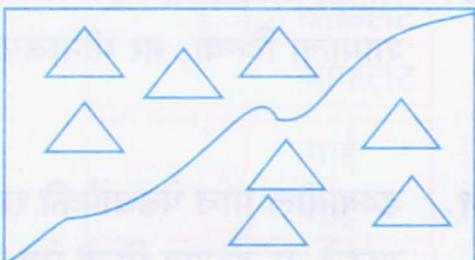
$$\begin{array}{r} + 5 \\ 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 5 \\ 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 5 \\ 9 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 3 \\ 9 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 5 \\ 3 \\ \hline \end{array}$$

3. पुढील बेरीज-वजाबाकी करून उत्तरे पडताळून पाहा. उत्तर बरोबर असल्यास ✓ अशी खूण करा आणि उत्तर चूक असल्यास उत्तरावर ✗ अशी खूण करा. उत्तर दुरुस्त करून लिहा.

$$\begin{array}{r} + 3 \\ 4 \\ \hline 9 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 8 \\ 2 \\ \hline 5 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 8 \\ 3 \\ \hline 5 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 6 \\ 2 \\ \hline 8 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 2 \\ 3 \\ \hline 8 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 9 \\ 8 \\ \hline 5 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 8 \\ 5 \\ \hline 2 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 6 \\ 5 \\ \hline 8 \end{array}$$

9. पहिल्या चौकटीतील उदाहरण पाहा. त्याच संख्यांच्या मदतीने पुढील चौकटींत नवीन उदाहरणे तयार करा. सोडवा.

(१)
$$\begin{array}{r} 2 \\ + 3 \\ \hline 5 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + \\ \square \\ \square \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5 \\ - \\ \square \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - \\ \square \\ \square \\ \hline \end{array}$$

(२)
$$\begin{array}{r} 3 \\ + 8 \\ \hline 1 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + \\ \square \\ \square \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9 \\ - \\ \square \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - \\ \square \\ \square \\ \hline \end{array}$$

(३)
$$\begin{array}{r} 6 \\ - 3 \\ \hline 5 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - \\ \square \\ \square \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5 \\ + \\ \square \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + \\ \square \\ 3 \\ \hline \end{array}$$

(४)
$$\begin{array}{r} 8 \\ + 2 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + \\ \square \\ \square \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square \\ - \\ \square \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - \\ \square \\ \square \\ \hline \end{array}$$

(५)
$$\begin{array}{r} 9 \\ - 8 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - \\ \square \\ \square \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square \\ + \\ \square \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + \\ \square \\ \square \\ \hline \end{array}$$

2. दिलेल्या संख्यांचा उपयोग करून बेरजेची व वजाबाकीची उदाहरणे तयार करा. उदाहरणे सोडवा.

४, ५, ९

$$\begin{array}{r} - \\ \square \\ \square \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + \\ \square \\ \square \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - \\ \square \\ \square \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + \\ \square \\ \square \\ \hline \end{array}$$

3. दिलेल्या संख्या ज्या दोन संख्यांची बेरीज आहे अशा जोड्या लिहा.

$$\boxed{} + \boxed{} = 9$$

$$\boxed{} + \boxed{} = 7$$

$$\boxed{} + \boxed{} = 9$$

$$\boxed{} + \boxed{} = 8$$

$$\boxed{} + \boxed{} = 8$$

4. दिलेल्या संख्या ज्या दोन संख्यांची वजाबाकी आहे अशा जोड्या लिहा.

$$\boxed{} - \boxed{} = 0$$

$$\boxed{} - \boxed{} = 9$$

$$\boxed{} - \boxed{} = 9$$

$$\boxed{} - \boxed{} = 2$$

$$\boxed{} - \boxed{} = 2$$

$$\boxed{} - \boxed{} = 2$$

$$\boxed{} - \boxed{} = 3$$

$$\boxed{} - \boxed{} = 3$$

$$\boxed{} - \boxed{} = 3$$

$$\boxed{} - \boxed{} = 8$$

$$\boxed{} - \boxed{} = 8$$

$$\boxed{} - \boxed{} = 8$$

$$\boxed{} - \boxed{} = 9$$

$$\boxed{} - \boxed{} = 9$$

$$\boxed{} - \boxed{} = 9$$

9. दिलेल्या अंकांपासून दोन संख्या तयार करा, वाचा व लिहा.

८, ४

--	--

७, ५

--	--

९, ८

--	--

९, २

--	--

९, ८

--	--

९, २

--	--

८, ९

--	--

९, २

--	--

८, ४

--	--

४, ९

--	--

७, ६

--	--

८, ३

--	--

2. दिलेल्या अंकांपासून तयार होणाऱ्या संख्यांभोवती ○ अशी खूण करा.

(८, ४)

→ ४९, ९९, ८४, ४४

(७, ३)

→ ३५, ५३, ३७, ५३

(८, ३)

→ ८८, ८३, ३८, ३९

(८, २)

→ २८, ८२, ८३, ३८

(७, ५)

→ ७७, ७५, ५७, ५२

(४, ९)

→ ८३, ४९, ९४, २४

स्वाध्याय ५०

संख्यांचे लेखन

9. रिकाम्या चौकटींत योग्य संख्या लिहा.

9			39		49			69	89
	92			82			92		
3			33			83	93		
		28			48			68	
	94			84					84
8			38			88		68	
		29			49		99		
	98			88				68	
	99		39	89		89			99
90		30		50	80		60	90	

2. रिकाम्या चौकटींत योग्य संख्या लिहा.

9	2		8		6		6		90
		93		94			98	99	
29	22				28	29			30
	32		38				38	39	
89		83		84		89			90
	42		48		48		48	49	
89		83		84		89			90
	92		98		98		98		
		63		64					90
99									

स्वाध्याय ५९

संख्यांचे लेखन

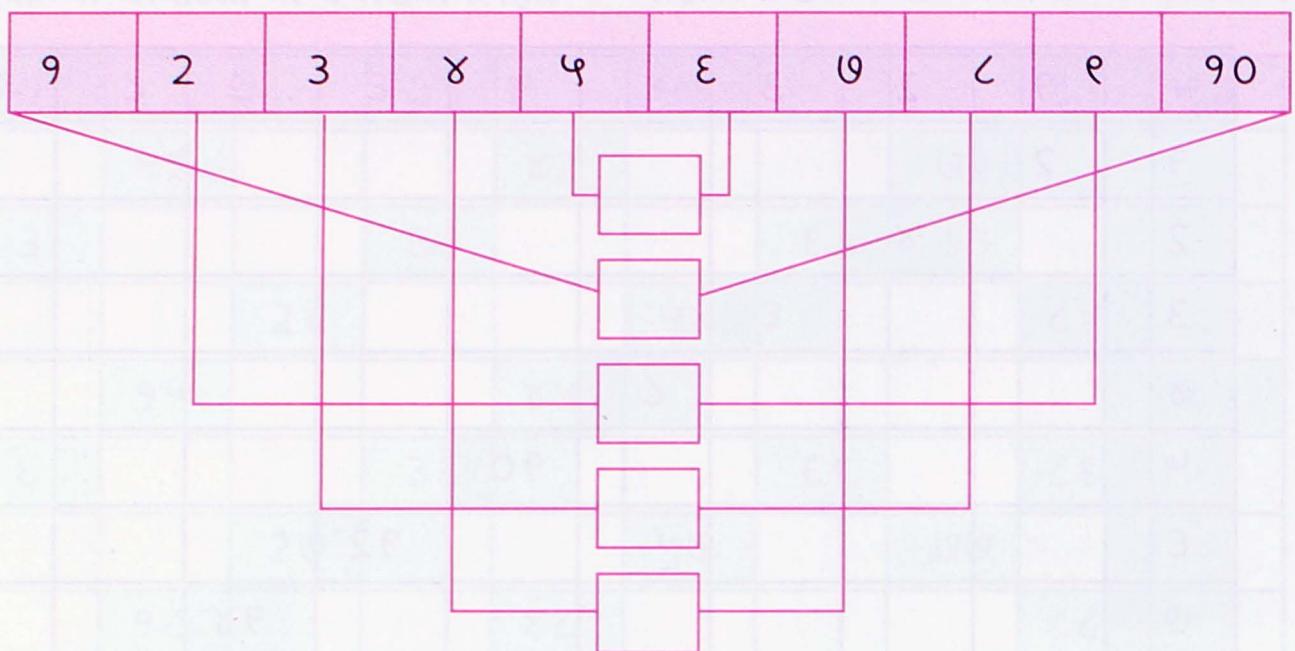
9. रिकाम्या चौकटींत योग्य संख्या लिहा.

+	९	२	३	४	५	६	७	८	९
९	२								
२		४							
३			६						
४				८					
५					९०				
६						९२			
७							९४		
८								९६	
९									९८

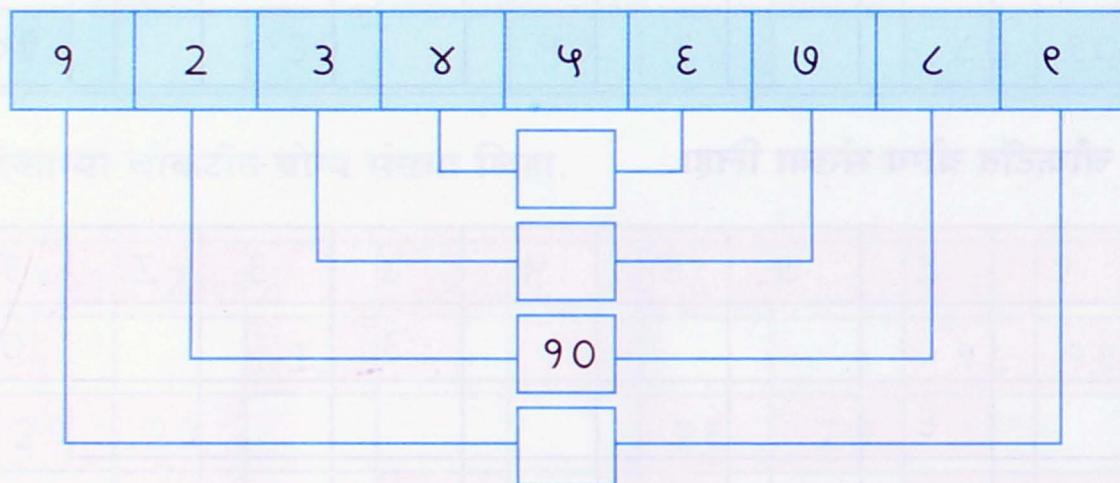
2. रिकाम्या चौकटींत योग्य संख्या लिहा.

-	९	८	७	६	५	४	३	२	९
९							३		०
८		६							
७				३					
६	५		३				०		
५					९				
४									
३									
२									
९	०								

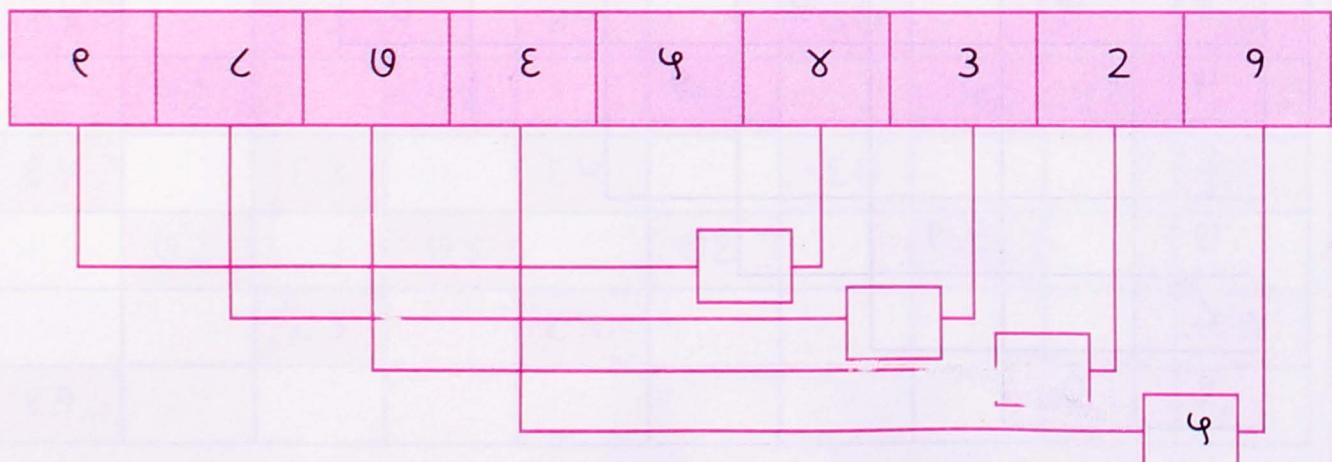
१. बेरीज करा.

२. बेरीज करा.

३. वजाबाकी करा.

शिक्षणाचा अधिकार

सर्व शिक्षा अभियान
सारे शिकूया, पुढे जाऊया

G00019264

विद्यार्थ्याशा ॲप्प्लीजन

- नियमितपणे स्वाध्यायातील प्रश्न स्वप्रयत्नाने सोडवा.
- स्वप्रयत्नाने उदाहरणे सोडवल्यास तुमचा आत्मविश्वास निश्चितपणे वाढणार आहे.
- एखादा प्रश्न सोडवताना अडचण वाटल्यास नाउमेद होऊ नका. त्या प्रश्नासंबंधी पाठ्यपुस्तकातील भागाचे वाचन करा. त्यानंतर तो प्रश्न तुम्हाला सोडवता येईलच अशी खात्री बाळगा.
- पाठ्यपुस्तकात नमुन्यादाखल काही उदाहरणे सोडवून दाखवली आहेत त्यात दिलेल्या रीतीप्रमाणेच रीत लिहा.
- वर नमूद केल्याप्रमाणे प्रयत्न करून देखील प्रश्न सोडवता आला नाही, तर दुसऱ्या दिवशी तुमच्या शिक्षकांना मोकळेपणाने अडचण सांगून त्यांचे मार्गदर्शन घ्या.
- स्वाध्यायातील उदाहरणे पेन्सिलने सोडवा. स्वाध्यायपुस्तिकेवर खाडाखोड होणार नाही याची दक्षता घ्या.
- तुम्ही हे स्वाध्याय नियमितपणे व शक्यतो इतरांची मदत न घेता सोडवल्यास तुमची गणित विषयातील प्रगती नक्की वाढेल आणि तुम्हाला गणित विषय आवडू लागेल.

महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व अभ्यासक्रम
संशोधन मंडळ, पुणे.

₹ १८.००